Nr 192 Lipiec/Sierpień 2024 ISSN 1734-6657 Cena 3,00 zł

Zachodniopomorski magazyn ROLNICZY

Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach

Chrońmy zapylacze

Winnica Pałacu Rajkowo
o rzut beretem od Szczecina

Lato w ogrodzie

Nowy instrument finansowy
Funduszu Gwarancji Rolnych Plus

eprasa.pl 3ff410f831

Pomorze Zachodnie

Konkurs Nasze Kulinarne Dziedzictwo- Smaki Regionów

Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego
Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
oraz Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego

zapraszają na finał wojewódzki

XXIII Edycji Konkursu Nasze Kulinarne Dziedzictwo -Smaki Regionów

31 sierpnia 2024 r.

Ogrody Przelewice -Zachodniopomorskie Centrum Kultury Obszarów Wiejskich i Edukacji Ekologicznej

Zgłoś produkt do dnia 8 sierpnia 2024 r.

Szczegóły na stronach: www.wrir.wzp.pl, www.zodr.pl

Semper Fidelis
POLSKA IZBA PRODUKTU REGIONALNEGO I LOKALNEGO

NASZE KULINARNE DZIEDZICTWO

eprasa.pl 3ff410f831

W NUMERZE

SYGNAŁY - INFORMACJE

4/ V Krajowe Dni Pola
7/ Polsko-Niemiecki Festiwal Róż
8/ Najlepszy doradca ekologiczny
9/ Warsztaty malowania na materiale
10/ Dzień Dziecka z Family Garden w Dołujach
12/ Warsztaty polowe Barzkowice 2024
14/ ZODR popularyzuje elektromobilność!
15/ Winnica Rajkowo o rzut beretem od Szczecina
18/ Burak na zdrowie!
21/ Przewlekła borelioza nie istnieje
24/ Polski e-bazarek – lokalne produkty na wyciągnięcie ręki
26/ Krajowa Sieć Gospodarstw Demonstracyjnych – Gospodarstwo Rolne Łukasza Zabłockiego
28/ Blaski i cienie

TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROLNEJ

30/ Chrońmy zapylacze
33/ Zalecenia

PORADNIK GOSPODYNI

34/ Owocowy zawrót głowy
36/ Letnie koktajle
38/ Lato w ogrodzie
40/ Kalendarz biodynamiczny

EKONOMIKA DLA ROLNIKA

42/ Nowy Instrument finansowy Funduszu Gwarancji Rolnych Plus
44/ Premie dla młodych rolników
45/ Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF
45/ Wsparcie na bioasekurację – pomoc de minimis
46/ Wsparcie dla producentów owoców i warzyw
46/ Dopłaty do materiału siewnego
47/ Kalkulacje rolnicze
49/ Informacja handlowo-rynkowa
52/ Rynki rolne

Z głębokim żalem i smutkiem przyjęliśmy wiadomość
o śmierci naszego Kolegi i Współpracownika

Zbigniewa Trojanowskiego

długoletniego doradcy rolniczego pracującego
w Powiatowym Zespole w Koszalinie.
Zbyszek odszedł przedwcześnie, po długotrwałej chorobie.
Rodzinie i Bliskim składamy najgłębsze wyrazy współczucia.

Dyrekcja i Pracownicy ZODR

eprasa.pl 3ff410f831

V KRAJOWE

DNI POLA

BOGUCHWAŁA

2024

14-16 czerwca w Boguchwale odbyły się V Krajowe Dni Pola, których organizatorem był Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

IZABELA ŚWIGOŃ, ZODR w Barzkowicach

Spotkanie, odbywające się pod hasłem „Nowoczesne rolnictwo", miało na celu promocję innowacji w produkcji roślinnej poprzez prezentację osiągnięć polskiej hodowli roślin oraz ofert firm wspierających rolnictwo. W bogatym programie znalazły się prezentacje ekspertów, panele dyskusyjne, warsztaty, konkursy oraz wystawy najnowocześniejszych rozwiązań rolniczych związanych z: agrotechniką, ochroną roślin, hodowlą zwierząt oraz zrównoważoną produkcją żywności.

Piątek, obchodzony pod hasłem „Dzień Młodego Rolnika", zgromadził specjalistów z Ośrodków Doradztwa Rolniczego i jednostek naukowych, w tym z Instytutu Ogrodnictwa – Państwowego Instytutu Badawczego w Skierniewicach, Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa-PIB w Puławach, Instytutu Zootechniki-PIB, Instytutu Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich-PIB w Poznaniu, Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, Instytutu Ochrony Roślin w Poznaniu. Instytutu Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego-PIB w Warszawie, Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego-PIB w Falentach, Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej-PIB w Warszawie. Do podkarpackiej Boguchwały zlokalizowanej w południowo-wschodnim krańcu Polski zjechali się adepci rolnictwa z całego kraju, również z rejonu przeciwległego krańca, czyli reprezentanci naszego województwa.

W otwarciu uroczystości wziął udział Podsekretarz stanu Adam Nowak. *„Przypadł mi w udziale wielki zaszczyt, żeby w ramach Krajowych Dni Pola otworzyć dzisiejszy Dzień Młodego Rolnika. To dla Was, młodych ludzi, organizujemy ten dzień"* – podkreślił wiceminister. *„Chcemy zwrócić uwagę na to, że szkoły rolnicze, zarówno nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jak i pozostałe, są kuźnią kadr dla polskiego rolnictwa. Kadr, które są gwarantem bezpieczeństwa żywnościowego w naszym kraju oraz troski o nasze środowisko. Szkoły rolnicze zapewniają transfer wiedzy i wykorzystanie nowych technologii"*– powiedział wiceszef resortu rolnictwa. Podsekretarz Adam Nowak uczestniczył w debacie „Nowoczesne rolnictwo – oczami młodego rolnika". Jako przewodniczący Komisji wręczył również nagrody laureatom I Krajowych Mistrzostw Szkół Rolniczych.

Ponad 2000 poletek doświadczalnych, różnorodne gatunki i odmiany, setki zwierząt, najnowocześniejsze rozwiązania w rolnictwie, występy regionalnych zespołów, rękodzieło, degustacje, innowacyjny sprzęt rolniczy – to tylko wybrane atrakcje, jakie czekały na odwiedzających Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale. Wydarzenie podzielono na szereg stref, wśród których znalazły się: Strefa Nauki i Doradztwa, Innowacji, Rozwoju Obszarów Wiejskich, XXV Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych i Wystawy Maszyn, Pracownia Demonstracyjna OZE, Ogrodnictwa, Pszczelarstwa, Pole Doświadczalne oraz Sektor Podkarpackich Targów.

Podczas V KDP odbyły się również konferencje pt. „Systemy bezorkowe a uproszczenia – dlaczego nie możemy postawić znaku równości" oraz „Nowoczesne technologie w rolnictwie". Trzeciego dnia nastąpiło wręczenie nagród w konkursie „Najlepsze wydawnictwo wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego 2023" oraz nagród laureatom ogólnopolskiego konkursu „Doradca Roku". Najlepszym Doradcą Roku 2023 została Małgorzata Razminas z Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Olsztynie, drugie miejsce zajął Janusz Michałowicz z Wielkopolskiego ODR w Poznaniu, a trzecie miejsce przypadło Amelii Prorok z Dolnośląskiego ODR we Wrocławiu. Doradcą Roku 2023 w województwie zachodniopomorskim został Rafał Bińczyk z PZDR w Koszalinie, drugie miejsce zajęła Cecylia Wojnik z PZDR w Szczecinie, a trzecie Agata Kardasiewicz z PZDR w Stargardzie.

Niedziela była również dniem ogłoszenia wyników XXV Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych oraz podsumowania konkursów „Najlepszy produkt podkarpacki" i „Tradycyjne prace w gospodarstwie wiejskim". Konkurs „Najciekawszy hotel dla owadów pożytecznych" został rozstrzygnięty w sobotę.

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach promował nasz ośrodek w Strefie Nauki i Doradztwa w podstrefie „Zdrowa gleba". Pracownicy PZDR w Kamieniu Pomorskim: Adrianna Tomczyk, Beata Łukaszewska-Nowicka i Albert Szukalski wraz z Izabelą Świgoń z ZODR w Barzkowicach przygotowali stoisko, gdzie przeprowadzona została degustacja produktów tradycyjnych i lokalnych z województwa zachodniopomorskiego. Wśród produktów znalazły się m.in. „Śledzik Kołobrzeski" z Laboratorium Pomysłów w Kołobrzegu, „Miód Drahimski" Grzegorza Fujarskiego, „Miód faceliowy" i „Miód rzepakowy" ZODR w Barzkowicach, „Konfitura szczecińska z zielonych pomidorów", „Keczup z dyni", „Musztarda z zielonych pomidorów" i „Musztarda jabłkowa" Bożeny i Ryszarda Jaszczowskich, „Paprykarz Szczeciński" DEGA S.A. oraz „Paprykarz Uniwersytecki", „Paprykarz Uniwersalny" i „Karpioki" Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie.

Głównym elementem stoiska ZODR była prezentacja gospodarstwa ekologicznego Alfreda Smolczyńskiego, które położone jest wśród lasów i bagien na terenach Natura 2000 BAGNA ROZWAROWSKIE. Specyfiką gospodarstwa jest uprawa trawy i trzciny na pokrycia dachowe oraz hodowla bydła.

Ważnym elementem promocji zrównoważonego gospodarowania na terenach rozlewisk rozwarowskich była pamiątkowa księga, do której pod-

eprasa.pl 3ff410f831

czas imprezy mieli okazję wpisać się m.in. minister rolnictwa Czesław Siekierski, wiceminister Adam Nowak, wojewoda podkarpacki Teresa Kubas-Hul oraz dyrekcja ZODR w Barzkowicach: Małgorzata Piotrowska i Dawid Adamski.

W strefie „Zdrowa gleba" można było ponadto zasięgnąć porad eksperckich z zakresu: nawożenia, oceny zdrowia gleb, ochrony gleb przed erozją, uproszczeń w uprawie, rolnictwa precyzyjnego, bioróżnorodności i infrastruktury zielonej, projektów UE wdrażających dyrektywę glebową, rolnictwa ekologicznego, ochrony wód i gleb, wyszukiwanie i odczytywanie różnych typów map glebowo-rolniczych, zasobności gleb, wód gruntowych, GIS.

Krajowe Dni Pola to przede wszystkim platforma do pokazania nowości technologicznych z zakresu rolnictwa precyzyjnego, dobrych praktyk rolniczych, prezentacji wyników doświadczeń polowych, nowych odmian roślin i technologii uprawy. To także doskonała okazja do pokazania przez hodowców dorobku hodowlanego z produkcji zwierzęcej. To wyjątkowe w skali kraju wydarzenie służące upowszechnianiu i propagowaniu innowacji w produkcji rolniczej poprzez prezentację dorobku polskiej hodowli roślin, ofert firm z sektora rolniczego oraz produktów lokalnych przetwórców i producentów żywności.

Patronat nad wydarzeniem objęło Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W uroczystości wziął udział Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Czesław Siekierski, Podsekretarz Stanu Adam Nowak, a także reprezentanci władz państwowych i samorządowych.

Źródło: gov.pl; polskarola.pl;topagrar.pl; inhort.pl; nowiny24.pl; podrb.pl

eprasa.pl 3ff410f831

Polsko-Niemiecki Festiwal Róż

Jak co roku, w przededniu lata w gminie Dobra, tej koło Szczecina, odbył się tradycyjny już Festiwal Róż. Jest to niezwykła impreza, bo integrująca dwa narody: polski i niemiecki. Wydarzenie to od dziesięciu lat niezmiennie gromadzi tłumy żądnych zobaczyć korowód pięknych dam z minionej epoki, maszerujących, jak niegdyś zamieszkująca okolicę angielska pisarka Elizabeth von Arnim, w kierunku różanego pola. Po tak uroczystym i podniosłym otwarciu nie pozostaje już nic innego jak tylko dobrze się bawić na terenie rekreacyjno-sportowym, w samym sercu miejscowości Dobra.

Pokazy taneczne, muzyczne, ciekawostki i anegdoty z minionej epoki, a także występy dzieci z obu krajów to tylko część tego, co można było zobaczyć na głównej scenie. Poza nią Festiwal zapraszał dzieci do wspólnej zabawy na powietrzu, na pyszne przekąski i aktywny wypoczynek. Dorośli zaś mogli wziąć udział w warsztatach, pokazach oraz konkursach oferowanych w ramach Festiwalu. Jak zwykle podczas imprezy można było spotkać się z przedstawicielkami okolicznych kół gospodyń wiejskich, zakupić pyszne domowe wyroby słone i słodkie, a także zakupić rękodzieła miejscowych artystów.

Warto choć raz udać się w czerwcu do Dobrej, by poprzez udział w Festiwalu Róż przenieść się na chwilę do minionej pięknej, pachnącej różami epoki Elizabeth.

Cecylia Wojnik, PZDR w Szczecinie

Fot. Cecylia Wojnik

eprasa.pl 3ff410f831

Najlepszy doradca ekologiczny

V Edycja ogólnopolskiego konkursu na „Najlepszego Doradcę Ekologicznego” – etap wojewódzki już za nami!

Organizatorem pierwszego etapu konkursu był Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach. Ideą konkursu jest popularyzacja i promowanie najlepszych osiągnięć doradców w zakresie rolnictwa ekologicznego. Do wojewódzkiego etapu konkursu mogli przystąpić doradcy wpisani na listę doradców rolniczych lub doradców rolnośrodowiskowych PROW 2014-2020, prowadzoną przez Dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, świadczących usługi dla rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego.

W I etapie konkursu udział wzięło 5 kandydatów, pracowników Zachodniopomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach, zgłoszonych przez kierowników Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego.

20 czerwca w siedzibie ZODR w Barzkowicach odbyło się posiedzenie komisji, która dokonała oceny osiągnięć kandydatów w 2023 roku. Za najważniejsze kryteria w ocenie uznano ilość gospodarstw rolnych obsługiwanych przez doradcę, ilość przeprowadzonych szkoleń, a także doskonalenie własne doradcy, w formie studiów podyplomowych lub szkoleń.

W skład komisji konkursowej weszli: przewodniczący komisji Andrzej Karbowy – prezes Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej w Szczecinie oraz członkowie komisji: Justyna Jakubowicz-Dziduch – Dyrektor Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa OT w Szczecinie i Piotr Tyliszczak – Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku.

Uroczyste ogłoszenie wyników nastąpi podczas XXXVI Targów Rolnych AGRO POMERANIA 14 września 2024 r.

LAUREACI KONKURSU

I miejsce – Aleksandra Szczeblewska, PZDR w Goleniowie zs. w Nowogardzie,

II miejsce – Beata Burtniak, PZDR w Myśliborzu,

III miejsce – Izabela Hojsak, PZDR w Świdwinie

Wyróżnienie:

– Mariola Czarny, PZDR w Świdwinie,

– Emilia Romańska, PZDR w Białogardzie.

Pani Aleksandra Szczeblewska, najlepszy doradca ekologiczny w wojewódzkim etapie konkursu, została nominowana do etapu krajowego Konkursu na „Najlepszego Doradcę Ekologicznego”.

eprasa.pl 3ff410f831

15 czerwca w świetlicy wiejskiej w Smolęcinie odbyło się kolejne szkolenie i pokaz malowania na materiałach, zorganizowane przy współpracy KGW w Smolęcinie, przeprowadzone przez doradczynie PZDR w Szczecinie – Justynę Popardowską oraz Dorotę Tolko. Podczas warsztatów można było nie tylko nauczyć się sposobów nanoszenia wzorów oraz farb na materiale, ale również posmakować pysznego drożdżowego ciasta z rabarbarem, wsłuchując się w dźwięki muzyki relaksacyjnej.

JUSTYNA POPARDOWSKA, PZDR w Szczecinie

Warsztaty malowania na materiale

eprasa.pl 3ff410f831

Dzień Dziecka z Family Garden w Dołujach

Cecylia Wojnik

Moc atrakcji na sporym terenie, ciche kąciki, konkursy, gry i zabawy, a także pyszne jedzenie sprawiło, że tegoroczny Dzień Dziecka na kortach Family Garden w Dołujach świętowała ogromna ilość dzieci wraz ze swoimi rodzicami i opiekunami.

Dzień Dziecka to jeden z tych dni w roku, kiedy rodzice gorączkowo zastanawiają się, jakie atrakcje zapewnić swoim pociechom, aby przeżyć wyjątkowe i miłe chwile, tak aby zostawić w pamięci swojego potomka dobre wspomnienia, które pozostaną z nim do końca życia. Miasta, miasteczka, a nawet sołectwa prześcigają się w swoich ofertach, aby na imprezy organizowane przez siebie przyciągnąć jak największe rzesze małych gości. Jedną z takich imprez, na którą warto się wybrać, jest z pewnością Dzień Dziecka organizowany przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Sołectwa Dołuje-Kościno, we współpracy z kortami tenisowymi Family Garden w Dołujach. Ta cykliczna już impreza również i w tym roku była dużym wydarzeniem nie tylko dla okolicznych mieszkańców. O tej wyjątkowej imprezie, ale i o samych kortach tenisowych opowiedział właściciel obiektu, **MICHAŁ ANKUDOWICZ.**

Nie pierwszy już raz spotykamy się na terenie kortów tenisowych Family Garden w Dołujach z okazji Dnia Dziecka. Skąd pomysł na organizację imprezy na tak dużą skalę właśnie tu?

Pomysł narodził się ze współpracy ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Sołectwa Dołuje-Kościno. Jest to doprawdy prężnie działające Stowarzyszenie, które zaproponowało nam utworzenie cyklicznej imprezy, którą kontynuujemy już od wielu lat. Cieszymy się, że możemy w tym wyjątkowym dniu gościć mieszkańców naszego sołectwa, którzy mogą spędzić ciekawie czas ze swoimi dziećmi. Family Garden zapewnia w tym dniu wiele atrakcji, takich jak plac zabaw, dmuchańce, darmowy poczęstunek dla każdego dziecka w postaci lodów, popcornu i waty cukrowej, a Stowarzyszenie zapewnia zabawy w postaci gier i konkursów, kiełbasek z grilla, ciast i innych smakołyków.

Od jak dawna mieszkańcy sołectwa spotykają się w Dniu Dziecka na kortach Family Garden?

To już siódma impreza tego typu na naszych kortach tenisowych. Rok przerwy wymusiła na nas pandemia, chociaż nawet wtedy teren był otwarty, ponieważ funkcjonowaliśmy spełniając surowe wymogi sanitarne, to jednak nie mogliśmy organizować imprezy masowej.

Nie tylko okoliczni mieszkańcy, ale i mieszkańcy pobliskiego Szczecina wiedzą, że Family Garden to przede wszystkim korty tenisowe i możliwość nie tylko nauki tej pięknej dyscypliny sportowej, ale i teren rekreacyjny dla dzieci. Skąd wziął się pomysł na otworzenie tego typu działalności?

Tak naprawdę pomysł na tę działalność dał pan Czesław – senior, który jest założycielem kortów Family Garden w Dołujach. Niegdyś też grał w tenisa, posiadał pasję do tego sportu i w związ-

eprasa.pl 3ff410f831

ku możliwościami, jakie dawała mu wielkość terenu, który posiadał, chciał ten sport zaprowadzić także u siebie. Początkowo powstały korty tenisowe zewnętrzne, a następnie zamknięte hale całoroczne, w których odbywały się i odbywają nadal szkółki tenisowe, turnieje gry w tenisa, liga tenisa. Tuż koło kortów powstał mały raj dla dzieci, ponieważ chcieliśmy w pełni wykorzystać to, co mamy pod kątem wielkości terenu. Dzięki temu organizujemy półkolonie dla dzieci, imprezy urodzinowe i wiele innych wydarzeń.

Jednak oferta Family Garden nie jest skierowana wyłącznie do dzieci?

Zapraszamy miłośników gry w tenisa w każdym wieku. Gościmy dzieci w wieku od 4 lat do seniorów powyżej 80. roku życia. Pamiętać należy o tym, że tenis to sport na całe życie i który można uprawiać do końca życia.

Zbliżają się wakacje, jaka jest więc oferta na ten czas w Family Garden?

Nasza oferta wakacyjna to przede wszystkim półkolonie, na które serdecznie zapraszamy wszystkie dzieci. Na naszych gości czeka masa atrakcji, masa sportowych zajęć, gdzie przede wszystkim kładziemy nacisk na tenis. Naszą rolą jest wprowadzenie dzieci w ten sport, który w ostatnim czasie stał się tak niezwykle popularny, pokazanie piękna tej gry. Poza półkoloniami, tak jak przez cały rok, zapraszamy do organizacji imprez urodzinowych, wizyty na naszym basenie. Gościmy u nas dzieci w wieku od 4 lat do 16. roku życia. Dla każdej z tych grup wiekowych przygotowujemy atrakcje adekwatne do wieku.

Co wyróżnia Family Garden w Dołujach na tle innych kortów tenisowych?

No cóż, należy podkreślić, że jesteśmy w trakcie renowacji naszych hal tenisowych, będziemy posiadać innowacyjną nawierzchnię, której nie ma jeszcze w Szczecinie z syntetycznej mączki ceglanej. Jest to absolutny hit, ponieważ dla graczy amatorów jest to najbardziej komfortowa nawierzchnia na rynku. Daje możliwość gry w każdym wieku, bez obciążania stawów i całego organizmu. Gra na tego typu podłożu jest bardzo przyjemna, a sami tenisiści doceniają taką nawierzchnię. Zmieniliśmy poszycia naszych kortów, system ogrzewania co wpływa na poprawę komfortu naszych klientów.

Dziękuję za rozmowę.

eprasa.pl 3ff410f831

Warsztaty polowe Barzkowice 2024

26 czerwca w Zachodniopomorskim Ośrodku Doradztwa w Barzkowicach odbyła się 15. edycja „Warsztatów polowych”.

STANISŁAW ZARZYCKI, ZODR w Barzkowicach

W programie szkolenia znalazły się tematy związane z nawożeniem alternatywnym i rekultywacją gruntów. Na temat wykorzystania kompostu STAR-KOMP jako środka poprawiającego właściwości gleby opowiadał przedstawiciel firmy Bio Star. O rolniczym zagospodarowaniu komunalnych osadów ściekowych jako czynnika plonotwórczego wypowiedziały się Wody Miejskie Stargard.

Następnie przedstawiciele polskich hodowli DANKO z Choryni i Hodowli Roślin ze Smolic opowiadali o swoich nowych produktach. Przedstawiciel polskiej firmy INNVIGO – produkującej środki ochrony roślin – przedstawił pełną ochronę upraw przy wykorzystaniu własnych preparatów.

Podczas Warsztatów zaprezentowano 3-metrowy agregat uprawowo-siewny Grupy UNIA do uprawy i siewu tradycyjnego oraz zestaw do siewu pasowego TYGRYS 3.0 jako sprzęt do kompleksowej technologii uprawy bezorkowej firmy SMELA maszyny rolnicze.

Następnie przybyli rolnicy udali się na poletka demonstracyjne, gdzie do obejrzenia było łącznie ponad pięćdziesiąt odmian zbóż, w tym ozimych: jęczmienia, żyta, pszenicy i pszenżyta, jarych: pszenicy, pszenżyta, jęczmienia i owsa, a także strączkowych.

Po obejrzeniu pól, w ten słoneczny dzień, zwiedzający skorzystali z poczęstunku tuż obok poletek.

eprasa.pl 3ff410f831

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego popularyzuje elektromobilność!

ZODR w Barzkowicach powiększył swoje zasoby o nowy samochód z napędem hybrydowym oraz ogólnodostępną stację ładowania pojazdów.

Zakup był możliwy dzięki wsparciu finansowemu w postaci dotacji i pożyczki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Całkowity koszt przedsięwzięcia to blisko 240 tysięcy złotych.

Użytkowanie takiego samochodu pozwoli na zmniejszenie emisji o prawie 1,3 tony dwutlenku węgla do atmosfery. Nowe auto będzie wykorzystywane do codziennej pracy w Ośrodku w ramach działalności statutowej.

Dwustanowiskowa stacja ładowania pojazdów dostępna już jest całodobowo na parkingu przed budynkiem hotelowym ZODR, płatności odbywają się bezgotówkowo.

www.wfos.szczecin.pl

eprasa.pl 3ff410f831

Cecylia Wojnik

Winnica Rajkowo o rzut beretem od Szczecina

Rozmowa z **IRENEUSZEM OCHMIANEM,** profesorem Wydziału Kształtowania Środowiska Kierunku Uprawa Winorośli i Winiarstwo Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, głównym enologiem i współwłaścicielem Winnicy Pałacu Rajkowo

Jak wyglądała tegoroczna sytuacja z przymrozkami wiosennymi w kontekście winnic?

W naszym województwie, jak i na całej ścianie zachodniej, sytuacja była dramatyczna. To nie były przymrozki, to już można nazwać mrozami, ponieważ przez kilka dni temperatura spadała nawet od -8 stopni Celsjusza, więc ci, którzy robili coś w kierunku ochrony te straty zminimalizowali, ale średnio rzecz biorąc straty na winnicach sięgają od 20 do 100 procent. To pokazuje, że jest część winnic, która w tym roku całkowicie nie będzie miała zbiorów.

A jak wygląda ta sytuacja w Winnicy Pałacu Rajkowo?

Nie wiem czy to lokalizacja, bliskość miasta, wysokość nad poziomem morza czy też bliskość Odry, ale nas przymrozki ominęły. Może nie całkowicie, ale straty szacujemy na poziomie 5-10 procent, czyli w zasadzie u nas ten problem nie wystąpił. Wszystkie odmiany ładnie kwitną i zawiązują owoce, nie ma przestrzelonych czy też pustych łoz. Jest idealnie.

Jak ochronić swoją winnicę przed tak dużymi przymrozkami, kiedy nasza lokalizacja nie jest tak szczęśliwa?

Jest na to kilka sposobów. Tym najskuteczniejszym jest zamgławianie czy też deszczowanie. Jest to sposób dość mało popularny w winnicach, ale stosowany już powszechnie w sadach. Tam, gdzie jest stosowany ten sposób mamy sto procent ochrony. Woda jest w stanie ochronić nasze rośliny nawet do -9 stopni Celsjusza. Takie przymrozki były w naszej okolicy i sadownicy, którzy zastosowali taką ochronę uchronili się całkowicie od przymrozków.

Jakie jeszcze metody można stosować?

Inne sposoby używane przez winiarzy to ogrzewanie winnic. Świece lub inny czynnik palący się w wiaderkach są w stanie podnieść temperaturę na winnicy. Jest to też dość skuteczny sposób, wiążący się z dużymi nakładami finansowymi, bo tych świec musimy rozstawić kilkaset na hektar. Taka świeca działa do 8-10 godzin, czyli wystarcza na dwie noce, a w tym roku mieliśmy przymrozki trwające od 3 do 7 dni, w zależności od lokalizacji, więc tych świec trzeba kupić bardzo dużo. Na hektarze powinno palić się 350 świec. Przy przymrozkach sięgających temperatury -6 stopni Celsjusza w zasadzie powinno być ich więcej, bo nawet do 500 świec na hektar. To z pewnością angażuje czynnik ludzki, bo te świece trzeba rozstawić,

eprasa.pl 3ff410f831

podpalić, a następnie zgasić. Stosowane są także inne systemy ogrzewania. Palone są słomy, które ogrzewają i zadymiają, stosowane są także urządzenia zwane frosebusterami, które przy użyciu gazu propan-butan ogrzewają winnice. Używa się także wiatraków, które mają na celu ściągnięcie cieplejszego powietrza z góry i wypchnięcia chłodnego z winnic. Te sposoby są skuteczne, ale nie przy przymrozkach sięgających -7 stopni Celsjusza. Przy tak wysokich przymrozkach jednym skutecznym sposobem jest woda.

Jednak zamgławianie wiąże się również z pewnymi problemami?

Jak każda metoda, i ta ma swoje minusy. Zamgławiać należy aż do świtu, a żeby to było skuteczne – dać należy od kilku do kilkunastu metrów sześciennych wody na godzinę na hektar sadu. To powoduje, że musimy mieć zabezpieczoną wodę, zaplecze wodne. Nie może to być studnia głębinowa. Najczęściej są to kopane specjalnie stawy, zbiorniki, które muszą nam tę wodę zapewnić. Taka woda jest pompowana ze studni głębinowych, więc ona się wstępnie musi ogrzać, i zamgławia naszą winnicę lub inną plantację.

Z jakiego powodu nie można stosować do zamgławiania wody ze studni?

Przede wszystkim dlatego, że jest zimna. Taka woda, wyciągnięta ze studni, ma kilka stopni Celsjusza. Taka woda jest też bardzo często zażelaziona i zawapniona. To powoduje wytrącanie się osadu białego z wapnia i czerwonego z żelaza. Jest to złe, bo ogranicza dostęp światła do rośliny, więc w pewien sposób hamuje ich fotosyntezę. Przy dużej zawartości żelaza i wapnia w wodzie również instalacja wodna może ulec zapchaniu kamieniem wapiennym.

Ale jednak woda ogrzewa rośliny?

Woda gromadzi w sobie pewną ilość energii, którą oddaje w trakcie zamrażania się. Im woda będzie cieplejsza, tym tej energii będzie miała w sobie więcej.

Znajdujemy się na terenie Winnicy Pałacu Rajkowo. Jaka jest jej historia i co możemy w niej znaleźć?

Ta winnica została posadzona w roku 2016 na obszarze 4,78 hektara. Obsadzonych jest 4,60 hektara. Posadziliśmy 17,5 tysiąca roślin w rozstawie dość wąskiej, bo 2,28 metra na 1,01 metra, czyli 2,28 metra między rzędami, a 1,01 metra w rzędzie. Jesteśmy winnicą ekologiczną, certyfikowaną od samego początku jej istnienia. Posiadamy tylko odmiany

białe, nie ma u nas ani jednej rośliny o owocach czerwonych, w związku z tym produkujemy wina tylko białe odmian niemieckich hybrydowych, takich, które występują w całej Polsce. Najsłynniejsza z nich – odmiana Solaris – którą prawie każda winnica posiada, jest odmianą wczesną, nieuciążliwą, zawsze dającą sobie radę. Jeśli będzie zła jesień to będziemy mieć wino wytrawne, jeśli będzie wyjątkowo dobra – to wyjdzie nam wino słodkie, jeśli przymrozki nam zniszczą pędy, to z bocznych (zapasowych) wyjdą nowe. Oczywiście posiadamy ją w Winnicy Pałacu Rajkowo. Pozostałe odmiany, jakie posiadamy to Hibernal, Johannites, Muskaris, Chardonnay, Riesling, Helios, Souvignier Gris. Mamy także kolekcję nowości, które otrzymujemy z Instytutu z Frajburga, a które testujemy w naszych warunkach.

A skąd się bierze niechęć do czerwonego wina?

Uważam, że jeszcze nie mamy warunków ani klimatu do uprawy dobrych owoców na wina czerwone. Poszukuję takiej odmiany i jeśli ją znajdę to ją dosadzimy, ponieważ mamy do dyspozycji jeszcze trzy hektary ziemi. Docelowo chcielibyśmy mieć w swojej ofercie wina czerwone, ale to, co obecnie jest na rynku, na nasze warunki klimatyczne nie do końca spełnia moje oczekiwania.

Jak wygląda zbiór winorośli w Państwa winnicy?

Nasze winogrona zbieramy jedynie ręcznie. Zbiór to dla nas zwieńczenie naszej pracy, który to trwa 4 do 5 dni. Bardzo ważna jest logistyka zbioru i tu tkwi sekret sukcesu. Te zwieńczenie jest może najbardziej męczące, ale i najprzyjemniejsze w całym roku pracy w winnicy.

A czy dostępne są w Państwa ofercie białe wina musujące?

Tak, mamy już nastawione wina, które się robią metodą szampańską. Na chwilę obecną leżakują już dwanaście miesięcy i jeszcze chwilę muszą poleżeć. Takie wina będą w ofercie, mamy cały sprzęt do

eprasa.pl 3ff410f831

produkcji tego typu win, ale zaczęliśmy też produkować wina sztucznie wzbogacane w dwutlenek węgla. Są to wina w typie Frizante, Prosecco i cieszą się one bardzo dużą popularnością w naszej winnicy. Jest na takie gazowane wina zapotrzebowanie, zwłaszcza kiedy nadchodzą ciepłe dni, ciepłe wieczory, wówczas klienci pytają głównie o te wina.

Gdzie można kupić wina Winnicy Pałacu Rajkowo?

Najlepiej kupować je na miejscu, czyli w naszej winnicy w każdą sobotę i niedzielę, ale również w Pałacu Rajkowo, we Dworze Białe Wino. Jest także możliwość zamówienia naszych win przez stronę internetową www.palacrajkowo.pl/winnica. Nasze wina można także znaleźć w różnego rodzaju sklepach specjalistycznych, w restauracjach szczecińskich i nadmorskich.

Co wyróżnia Państwa winnicę?

Przede wszystkim lokalizacja. Jesteśmy chyba jedyną winnicą w okolicy Szczecina, do której można dojechać autobusem podmiejskim. Bez problemu można także dojechać do nas rowerem, ponieważ Smolęcin leży 800 metrów od Kołbaskowa. Co roku także bierzemy udział w różnych konkursach, wystawiając nasze produkty. W tym roku w Poznaniu w konkursie Win-Pol dostaliśmy nagrodę specjalną – wyróżnienie od jednej z dużych sieci handlowych, która podpisała z nami kontrakt na dostawę win do internetowej sieci swoich sklepów.

Od jakiegoś czasu można zaobserwować wzrost ilości winnic w naszym kraju. Czym jest spowodowane takie rosnące zainteresowanie wytwarzaniem wina i w jakich rejonach kraju jest najwięcej winnic?

W Polsce da się zaobserwować swoisty podział pokazujący, że najwięcej winnic jest na Podkarpaciu, czyli na południu Polski i na wschodzie naszego kraju. Jednak największe winnice znajdują się w zachodniopomorskim i dolnośląskim. Tu występuje mniej winnic, ale o dużym areale. Wynika to m.in. z tego, że w naszym województwie mamy największą winnicę w Polsce.

W Europie od dawien dawna prowadzone są winnice przechodzące z pokolenia na pokolenie, u nas ten rodzaj produkcji cieszy się popularnością od niedawna. Z czego to wynika?

Polska była mało aktywna w tym obszarze, ponieważ było chłodno. Od kilku lat warunki klimatyczne zmieniły się i to spowodowało wzrost możliwości rozpoczęcia tego typu produkcji. Południe Europy ma swoje problemy, a północ kontynentu swoje. Na południu jest za ciepło, więc winnice są przenoszone w wyższe tereny. Hiszpanie zamykają swoje winnice, również we Włoszech można znaleźć bardzo dużo winnic na sprzedaż. Zmienia się charakter win południowych, ponieważ do tej pory były wytrawne i słabsze. Wynika to z tego, że jest tam za ciepło, winogrona mają za dużo cukru, a cukier wpływa bezpośrednio na ilość alkoholu w winie. Stąd te uprawy się przenoszą powoli do nas, z tego względu, że po pierwsze pojawiły się odmiany, które się w naszym kraju świetnie udają, a po drugie pojawił się wpływ zmian klimatycznych.

Pamiętać trzeba i o tym, że czynnikiem ograniczającym ilość winnic są koszty, jakie należy ponieść na założenie winnicy i wyposażenie winiarni. Są to olbrzymie wydatki, które mocno ograniczają ekspansję tego typu upraw. W Polsce budujemy wszystko od podstaw, a na południu Europy są już winnice wielopokoleniowe, które są tylko stopniowo modernizowane.

Jaki jest koszt założenia winnicy?

Hektar założenia winnicy, bez kosztu ziemi, to koszt około 100-120 tysięcy. Winiarnia nie ma górnej granicy w kosztach wyposażenia. Sprzęt na winnicę, typu ciągniki i inne maszyny to sprzęt specjalistyczny, różniący się gabarytem, ale nie kosztami od tych dużych ciągników rolniczych. Taki sprzęt winnice z Polski muszą kupować na południu Europy lub na jej zachodzie, ponieważ w naszym kraju nie ma wyspecjalizowanych firm, które by taki sprzęt produkowały. Miejsce zakupu sprzętu także podnosi koszty jego nabycia.

Czy prócz tego, że w przyszłości winnica będzie produkować wina w stylu szampańskim i oprócz zaprowadzenia upraw winogron czerwonych, macie jeszcze inne plany na najbliższą przyszłość?

Chcemy nadal rozwijać naszą winiarnię. Co roku dokupujemy coś, dzięki czemu proces produkcji wina jest jeszcze łatwiejszy i przyjemniejszy, coraz bardziej sprawny i zautomatyzowany. Chcemy także jednak sprzedawać jak najwięcej naszych produktów u siebie w winnicy. To pociąga za sobą różnego rodzaje eventy na naszym terenie, drzwi otwarte winnicy i inne promocyjne wydarzenia.

Dziękuję za rozmowę.

eprasa.pl 3ff410f831

BURAK na zdrowie!

Wywiad

Cecylia Wojnik

Rozmowa z **ANETĄ i STANISŁAWEM DOBROPOLSKIMI,** właścicielami „Zakwasu Buraczanego z Dębna

Od jak dawna produkujecie Państwo zakwas z buraka?

Aneta Dobropolska: Nasz zakwas od początku do końca jest wytwarzany ręcznie, tworzymy go we dwoje, razem z mężem. Nasz zakwas jest wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych, ale żeby można było go tu wpisać, to należało przeprowadzić wywiad etnograficzny. W trakcie rozmowy z panią etnograf mojemu mężowi udało się udowodnić, że od 1919 roku ten zakwas jest w naszej rodzinie.

W jaki sposób można udowodnić taki fakt?

Stanisław Dobropolski: Przede wszystkim poprzez relacje świadków. Ludzie z naszego otoczenia od zawsze ten zakwas kojarzą z naszą rodziną, to że od zawsze pijemy go i to nie tylko na Boże Narodzenie raz do roku, do zupy zwanej barszczem, ale używamy zakwasu z buraka na co dzień. Nasza rodzina, jak większość na Pomorzu Zachodnim, to przesiedleńcy z innych rejonów Polski. My pochodzimy z ziem tarnopolskich, gdzie całe wioski były przesiedlane na ziemie odzyskane, stąd i nie było problemu z potwierdzeniem relacji świadków naszej historii.

W którym roku Państwa zakwas został wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych?

A. D.: Zostaliśmy wpisani dokładnie w stulecie powstania naszego zakwasu z buraka, czyli w 2019 roku. Ale godnym uwagi jest także fakt, że w roku 2023 nasz zakwas buraczany otrzymał bardzo szczególną dla nas nagrodę – Perłę 2023. Ponadto podczas Barzkowickich Targów Rolnych AGRO POMERANIA, również w roku 2023, otrzymaliśmy wyróżnienie w konkursie za Najlepszy Wyrób na Targach.

Na czym polega technologia pozyskiwania zakwasu z buraka?

A. D.: Ten zakwas robiła moja już świętej pamięci teściowa i siostra mojego męża. Ale kiedy zaczęłam sama chorować, zapadłam na anemię, to sama się naszym zakwasem zainteresowałam, bo przecież buraki są na anemię idealne. Dopiero kiedy zainteresowałam się dietami, pojechałam do Warszawy na kursy, dopiero tam dowiedziałam się, jaki skarb mam w domu. Zaczęłam pić zakwas codziennie i zobaczyłam wielkie efekty takiej diety. Z czasem zaczęłam sama robić zakwas, zaczynając od małego 5-litrowego garnka kamiennego, następnie przeszłam na garnek teściowej, czyli już 25-litrowy, a w tej chwili robimy zakwasu jeszcze większe ilości. Dochowujemy

eprasa.pl 3ff410f831

tradycji i wytwarzamy zakwas tak, jak było to robione sto lat temu.

S. D.: A sama technologia wytwarzania zakwasu zaczyna się od siania buraków do ziemi, która jest czysta chemicznie. Tylko z takiej ziemi uzyskamy produkt czysty. My osobiście mieszkamy w mieście, ale mamy kawałek pięknej ziemi, gdzie od 17 lat nie używam środków chemicznych ani sztucznych nawozów. Do uprawy naszych buraków używamy jedynie nawozów organicznych. Nawozimy również humusem, czyli wytworem powstałym od dżdżownic. Cała uprawa buraka wykonywana jest ręcznie na powierzchni prawie połowy hektara. Minimum 5 razy odchwaszczamy nasze pole przy użyciu haczki, zabezpieczamy przed insektami przy pomocy kaczek biegusek, które się takimi insektami żywią. Z pewnością taka uprawa jest bardzo pracochłonna, ale w efekcie otrzymujemy pięknego buraka, który następnie wędruje w ręce mojej żony.

I co Pani robi z tak starannie pozyskanymi burakami?

A. D.: A ja je szoruję, bo nie obieramy naszych buraków ze skórki ze względu na to, że pod samą skórką znajduje się najwięcej cennych składników. Następnie kroję buraki i tu uwaga, że im cieńsze są plastry, tym lepiej. Kamienny garnek o pojemności 200 litrów wypełniam w ¾ i dodaję przyprawy, takie jak sól, pieprz, liście laurowe, odrobinę cukru i skórkę chleba, czosnek i chrzan, które także pochodzą z naszych upraw. To wszystko zalewam wodą i przykrywam gazą. Dodam, że także i chleb, który dodajemy w składzie zakwasu, pochodzi z naszego własnego wypieku w stuletnim piecu.

Jak długo wszystkie składniki przebywają w garnku?

A. D.: Długość przebywania to jedna sprawa, ale naszą tajemnicą jest czas mieszania, obserwacji i ściągania piany z zakwasu. Cała mieszanka musi stać około dwóch tygodni w ciepłym pomieszczeniu. W odpowiednim momencie mój mąż próbuje zakwasu i na podstawie jego opinii podejmuję decyzję czy pozostawić jeszcze zakwas czy może być już rozlewany. Następnie zakwas jest przecedzany i zamykany w szklanych butelkach. Zakwas nie jest pasteryzowany ani filtrowany, wędruje do piwnicy, gdzie panuje temperatura od 2 do 8 stopni Celsjusza. Tutaj przebywa przez kolejne pół roku.

Czy zakwas jest wytwarzany przez cały rok?

A. D.: Tak, robimy go dopóki mamy buraki. Więc tak naprawdę czas produkcji zależy od wielkości naszych plonów. Jeśli jest dobry rok, to buraków wystarcza nam od sezonu do sezonu i wówczas nie mamy przerwy w produkcji.

A jak wygląda Państwa gospodarstwo?

A. D.: Ja się w to gospodarstwo wżeniłam, mąż wziął mnie do siebie. Ziemia stanowi 5 hektarów gruntów ornych, a na nich są to przede wszystkim zboża

eprasa.pl 3ff410f831

Jakie są Państwa plany na najbliższą przyszłość?

A. D.: Nie planujemy zwiększenia areału i wielkości produkcji z powodów, o których już wspomniałam. Nawet kiedy nasz zakwas jest już wyprzedany i mamy przerwę technologiczną, to też stanowi dla nas dobry znak, bp wiemy, że klienci nas doceniają, że chcą pić to, co my oferujemy. Wśród naszej klienteli jest dużo osób chorych na nowotwory i to od nich dostajemy najpiękniejsze dowody tego, że nasza praca jest potrzebna, że robimy dużo dobrego. To jest dla nas satysfakcja i nagroda.

Dziękuję za rozmowę.

na przemian z rzepakiem, ale skupiamy się głównie na areale, na którym prowadzimy uprawę warzyw, czyli głównie buraka. Te pół hektara warzyw żywi naszą rodzinę i stanowi istotę naszego życia.

S. D.: Nasze gospodarstwo nie jest nastawione zarobkowo, bardziej chodzi nam o ideologię. Chcemy pokazać naszemu społeczeństwu jak wiele dobrego płynie z naszego rodzimego buraka, jak wiele dobrego robi dla naszego zdrowia.

Jaka jest wielkość produkcji w skali roku?

S. D.: Sądzę, że będzie to w granicach 2000 litrów w skali roku. Jesteśmy przygotowani na taką wielkość produkcji, posiadamy osobne pomieszczenie, gdzie cały ten proces się odbywa. Oceniam nasze wytwarzanie zakwasu z buraka na bardzo profesjonalne, a zarazem tradycyjny, bo bliski natury i nieoszukany.

A. D.: Ja jestem bardzo dumna z tego, że nie powiększamy tej ilości i nie zatrudniamy ludzi do pozyskiwania zakwasu. Przy tym areale i wielkości produkcji nie potrzebujemy także profesjonalnych maszyn. To by było bardzo kuszące, bo nasza praca jest ciężka, ale nie chciałabym zmienić stylu tej pracy. Robimy nasz zakwas z natchnieniem życzliwości, wkładamy w każdą butelkę nasze serce i kawałek naszego życia i nie chcemy podchodzić do tego jako do komercyjnego interesu.

eprasa.pl 3ff410f831

Przewlekła borelioza nie istnieje

Tylko pięć procent ukąszeń kleszczy kończy się zakażeniem; nawet późno rozpoznana borelioza jest wyleczalna, a naciągaczy oferujących wielomiesięczne eksperymentalne antybiotykoterapie należy unikać – przestrzega prof. dr hab. n. med. **MIŁOSZ PARCZEWSKI,** konsultant krajowy w dziedzinie chorób zakaźnych.

W ubiegłym roku w Polsce potwierdzono 25 244 przypadki boreliozy i 659 przypadków kleszczowego zapalenia mózgu. Mimo że – statystycznie – tylko co 20. kleszcz zakaża krętkami z rodzaju borrelia, a borelioza u ludzi jest dość łatwo wyleczalna, choroba ta budzi strach i prowokuje spory w środowisku naukowym. Przeciwko eksperymentalnym formom terapii protestują specjaliści chorób zakaźnych, samorząd lekarski, sejmowa komisja zdrowia. W kwietniu br. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oddalił skargę jednego z podmiotów medycznych i przychylił się do opinii Rzecznika Praw Pacjenta, który alarmował, że stosowanie wielokrotnej antybiotykoterapii w leczeniu boreliozy jest niezgodne ze stanem wiedzy medycznej i niebezpieczne dla pacjentów.

Coraz bardziej boimy się boreliozy? Przypadków zachorowań jest więcej?

W ostatnim czasie było dużo doniesień na temat nowych kleszczy, chorób odkleszczowych, zmieniającej się epidemiologii. Te zmiany nie są duże, ale problem można określić jako „przyszłościowy". Przyczyną są głównie zmiany klimatyczne – jest ciepło, sucho, mamy zimy bez mrozu. To, że ludzie często przebywają na terenach leśnych, powoduje, że zagrożenie związane z chorobami arbo (arbowirusy są przenoszone przez stawonogi, przede wszystkim przez kleszcze) na pewno się zwiększa. Pamiętajmy jednak, że tylko ok. 5 proc. ukąszeń kleszczy kończy się zakażeniem boreliozą, nawet jeśli kleszcz jest zakażony. I że borelioza jest uleczalna. Wiemy, jak tę chorobę rozpoznawać i skutecznie leczyć!

Skąd więc tak duża nadwykrywalność boreliozy? Podobno tylko u 10 proc. pacjentów kierowanych do specjalistów podejrzenie boreliozy zostaje potwierdzone.

Boreliozę diagnozuje się na podstawie obrazu klinicznego, najczęstszym objawem wczesnym jest tzw. rumień wędrujący, i serologii, czyli obecności przeciwciał we krwi. Jeśli obraz kliniczny jest typowy, a testy na przeciwciała dodatnie, to diagnostyka jest prosta. Ale jeśli na przykład rumień nie jest typowy w swoim obrazie, czyli powiększający się – jak oko bawoła, rozchodzące się fale na powierzchni wody, albo znajduje się w okolicy podkolanowej czy owłosionej i nie ma charakterystycznej obwódki, to może być problem z rozpoznaniem. Czasami ugryzienie przez kleszcza jest tylko pogryzieniem, odczynem miejscowym, który nie przekracza 3-5 cm i nie jest boreliozą. Poza tym mamy jeszcze inne postaci kliniczne, takie jak neuroborelioza, zapalenie mięśnia sercowego, zapalenia stawów, które często stanowią wyzwanie kliniczne.

Badanie serologiczne rozstrzygnie to ostatecznie?

Serologia, czyli obecność przeciwciał we krwi, może się utrzymywać przez lata po przebytej i prawidłowo leczonej (a więc nieaktywnej) boreliozie. Nadrozpoznawalność wynika bardzo często właśnie z tego, że test w kierunku przeciwciał jest testem immunologicznym. Nie różnicuje między pamięcią immunologiczną, czyli boreliozą kiedyś przebytą, a boreliozą aktywną. Mamy sposoby, żeby rozpoznanie uprawdopodobnić, ale nie jest to test wykrywający same krętki, czyli bezpośrednio wykrywający bakterie.

Dodatni wynik testu często jest wiązany z niespecyficznymi dolegliwościami, które boreliozą po prostu nie są: bólami stawów, na przykład ze zwyrodnienia; bólami głowy, a są to klasterowe bóle; objawami neuropsychologicznymi, depresją, pogorszeniem koncentra-

eprasa.pl 3ff410f831

cji, uczuciem przewlekłego zmęczenia. I, niestety, są takie jednostki medyczne, które leczą te niespecyficzne objawy antybiotykami, przez wiele lat, nie rozumiejąc czy też nie chcąc zrozumieć, że antybiotyk nie leczy przeciwciał.
Przeciwciała to jest funkcja naszego układu immunologicznego i antybiotyk nie spowoduje, że przeciwciała znikną. To nasz układ immunologiczny musi wygasić tę odpowiedź w kierunku krętka, co czasami trwa miesiące, a czasami lata. Wieloletnia czy wielomiesięczna antybiotykoterapia nie została potwierdzona badaniami jako antybiotykoterapia skuteczna, potrzebna, nieszkodliwa! Przecież wiemy, że antybiotyki powodują selekcję lekooporności bakterii, powodują szkodę populacyjną – podawanie szeroko antybiotyków skutkuje tym, że mamy więcej bakterii antybiotykoodpornych i nie będziemy mieli ludzi czym leczyć w przyszłości. Długotrwałe, wielokrotne podawanie antybiotyków może prowadzić do trwałych uszkodzeń wątroby, trzustki, nerek.

Jak to się stało, że w kwestii leczenia boreliozy doszło do tak poważnego rozdźwięku w świecie nauki i część lekarzy oferuje wielomiesięczne antybiotykoterapie, a także alternatywne metody leczenia, np. ozonem czy tlenem w komorze hiperbarycznej?

Źródłem problemu jest powstanie dwóch zestawów rekomendacji w USA. Rekomendacji IDSA, czyli Amerykańskiego Towarzystwa Chorób Zakaźnych (Infectious Diseases Society of America) i rekomendacji ILADS (The International Lyme and Associated Diseases Society, Międzynarodowe Towarzystwo ds. Boreliozy i Chorób z Nią Powiązanych), stworzonych przez lekarzy i pacjentów, którzy mieli boreliozę.

Tylko IDSA działa zgodnie z normami międzynarodowymi, uznawanymi przez Polskie Towarzystwo Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych?

Tak. Działa zgodnie z zasadami medycyny opartej na wiedzy naukowej, na faktach. Zgodnie z zasadami good clinical practice. Natomiast problemem rekomendacji ILADS jest to, że część założeń pochodzi z badań in vitro, czyli badań daleko, daleko przedklinicznych. I te badania na poziomie laboratoryjnym próbuje się przenieść na „klinikę", co nie jest prawidłowe. Cała struktura medycyny opartej na faktach – dotyczy to nie tylko chorób zakaźnych, ale np. kardiologii, neurologii, immunologii, gastrologii – jest taka, że mamy badanie kliniczne nowego leku, które opiera się na danych z badań klinicznych prowadzonych wielofazowo na ludziach, z oceną bezpieczeństwa i skuteczności. Badania laboratoryjne takiej wiedzy nie zapewniają, więc nie można ich przekładać na postępowanie terapeutyczne.

Co powie pan pacjentowi, który kilka lat jest „leczony" na boreliozę?

Coś takiego jak „przewlekła borelioza" nie istnieje. Boreliozę klasyfikujemy jako wczesną i późną. Pacjentom radzę konsultację z mądrym specjalistą od chorób zakaźnych, który jest na bieżąco z wytycznymi, szczególnie Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych.

Na wizytówkach lekarzy nie ma przymiotnika „mądry", natomiast w gabinetach czy na stronach internetowych są certyfikaty, dyplomy, potwierdzenia szkoleń, itd. Widząc w gabinecie dyplom Międzynarodowego Towarzystwa ds. Boreliozy, pacjent raczej nabiera zaufania, a nie wątpliwości.

Zgadzam się. Bardzo trudno w obecnym świecie – mediów elektronicznych, portali społecznościowych – rozróżnić wiedzę, która jest oparta na faktach od wiedzy, która jest fake newsem, w tym przypadku fake treatmentem, nieprawidłową terapią. Nie mam gotowej odpowiedzi, jak temu zaradzić. Jako konsultant krajowy staram się, żeby szkolenie specjalistów chorób zakaźnych było na odpowiednim poziomie. I żeby wszyscy wiedzieli, jak się leczy boreliozę, jak długo i kiedy należy przestać.

W leczeniu boreliozy musimy bazować na faktach, a nie fake newsach. Problem widzę nie tylko w lekarzach, ale w zaufaniu pacjentów. I zrozumieniu, że borelioza nie jest jedyną chorobą na świecie. Że bardzo często niespecyficzne dolegliwości mogą być „maską" depresji, stwardnienia rozsianego, choroby zwyrodnieniowej stawów, chorób autoimmunologicznych. Nie jest tak, że lekarze komuś odmawiają leczenia! Chcemy, żeby to leczenie nacelowane było na rzeczywistą chorobę. Po pierwsze – nie szkodzić! To jest naszym sztandarem w medycynie. Słuchajmy autorytetów medycznych. Edukujmy. Chciałbym, żeby przebiły się te wiadomości: po pierwsze, że borelioza, szczególnie wczesna, jest chorobą uleczalną nawet w 98 procentach. Po drugie – antybiotykoterapia powinna trwać między 14 a 28 dni. W tej chwili jest nawet tendencja do jej skracania. Jeśli ktoś oferuje wielomiesięczną terapię, warto zapytać, na jakich danych ten eksperyment opiera?

Pacjent zwykle dopytuje, ale czy jest wystarczająca reakcja środowiska lekarskiego na rekomendacje ILADS, które przewidują długie terapie miksem antybiotyków?

Reakcja jest. Rekomendacje muszą być opracowywane na podstawie badań klinicznych. Mają swoją siłę. Jeżeli badanie kliniczne nie istnieje, staramy się, żeby taka rekomendacja była opatrzona stosownym komentarzem, że powstała na podstawie bardzo niskiej siły dowodów, albo żeby w ogóle nie znalazła się w zastosowaniu.

Rekomendacje ILADS mogą wydawać się „ratunkiem" dla tych, u których późno zdiagnozowano boreliozę, kilka lat po ukąszeniu przez kleszcza.

I tu musimy być precyzyjni: przewlekłej boreliozy nie ma, ale jest borelioza późna, pod postacią neuroboreliozy, zapalenia stawów czy zanikowego zapalenia skóry. Może wystąpić nawet kilka lat po ukąszeniu kleszcza. Borelioza późna jest trudniejsza do rozpoznania i nieco trudniejsza do wyleczenia. Ale jest wyleczalna. Zamiast antybiotyków doustnych podaje się dożylne i też maksymalnie przez miesiąc. Nie sięgamy do metod i teorii ILADS, bo to nie ratunek, lecz terapia, za którą pacjent może zapłacić własnym zdrowiem.

W tych trudniejszych przypadkach terapię wg rekomendacji IDSA też, w razie potrzeby, się powtarza? Testy na obecność przeciwciał robi się wielokrotnie?

Tak. Jeżeli mamy wątpliwości, to zawsze proponujemy leczenie. Z kontrolą efektu serologicznego. I z wyborem odpowiedniej antybiotykoterapii. Żeby jej powtórzenie, za jakiś czas, miało sens. Z odpowiednim antybiotykiem, najczęściej dożylnym, penetrującym głębiej do stawów i do centralnego układu nerwowego. Chciałbym podkreślić, że zgony na boreliozę praktyczne się nie zdarzają. Jest to kilka przypadków rocznie, tylko związane z zapaleniem mięśnia sercowego, których w Polsce praktycznie się nie obserwuje.

eprasa.pl 3ff410f831

Borelioza jest uleczalna, ale jednak nie w stu procentach przypadków. Czy możemy z nią żyć kilkadziesiąt lat?

Takie przypadki są bardzo, bardzo rzadkie. Borelioza ma bardzo szeroką wrażliwość na wiele antybiotyków i te antybiotyki ludzie otrzymują „po drodze", z powodu innych wskazań, więc nawet jeśli nie byli wcześniej świadomie leczeni na boreliozę, i tak można stwierdzić u nich boreliozę przebytą. Nie ma też czegoś takiego jak borelioza seronegatywna, czyli z ujemnym wynikiem testów na przeciwciała. A takie przypadki również kilkukrotnie weryfikowaliśmy. Natomiast boreliozą można zakazić się wielokrotnie – przebyta choroba nie skutkuje odpornością na kolejne zakażenie.

Ilu pacjentów z podejrzeniem boreliozy trafia do SPWSZ w Szczecinie?

W ramach poradni chorób zakaźnych konsultujemy dziennie nawet 40-50 osób z podejrzeniem lub rozpoznaniem boreliozy, czyli ok. 200 tygodniowo. Część z tych osób przyjeżdża tylko na kontrolę, bo są np. pracownikami leśnymi, wielokrotnie eksponowanymi na kleszcze i powinni być sprawdzani raz na pół roku czy rok. Borelioz wczesnych jest kilka tygodniowo. Tacy pacjenci trafiają przede wszystkim do lekarzy POZ.

Zatem jeśli widzimy kleszcza, to nie jedziemy na SOR?

Nie jest to konieczne. Można spróbować samemu go wyjąć. Kleszczołapki są dostępne w aptekach. Dezynfekujemy miejsce po ukąszeniu, ale nie smarujemy np. maścią ze sterydem, żeby nie zaciemnić obrazu. Musimy obserwować miejsce ukąszenia. Rumień charakterystyczny dla boreliozy zaczyna się powiększać między trzecim a piątym dniem, do miesiąca. Jeśli nic się nie pojawia, to sprawę zamykamy. Jeżeli pojawi się zaczerwienienie, które przekracza średnicę monety pięciozłotowej, wtedy udajemy się do POZ. Pierwszy antybiotyk można otrzymać od lekarza rodzinnego. Jeśli zgłosimy się po kilku dniach od ukąszenia, nie robi się żadnych testów na boreliozę, ponieważ będą wypadały ujemnie. Odpowiedź układu immunologicznego trwa dwa-cztery tygodnie.

Większość ukąszeń nie kończy się zakażeniem?

Ryzyko transmisji choroby zależy od czasu żerowania kleszcza wbitego w skórę, długości opicia, a także od tego, czym kleszcz był zakażony. Co do zasady – ryzyko wynosi 5 procent. Rekomendujemy, że jeżeli ktoś ma mnogie pokąszenia przez kleszcza, to wtedy powinien zgłosić do lekarza rodzinnego.

* * *

Prof. dr hab. n. med. Miłosz Parczewski jest konsultantem krajowym w dziedzinie chorób zakaźnych, lekarzem naczelnym ds. chorób zakaźnych Samodzielnego Publicznego Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Szczecinie; kieruje kliniką chorób zakaźnych, tropikalnych i nabytych niedoborów immunologicznych Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie; jest prezesem Polskiego Towarzystwa Naukowego AIDS i wiceprezesem Europejskiego Towarzystwa Klinicznego AIDS.

Rozmawiał: Tomasz Maciejewski (PAP)

Źródło: Serwis Nauka w Polsce - naukawpolsce.pl

Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa ogłosiła XVI edycję konkursu „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość" imienia prof. Jerzego Wilkina. Laureat konkursu otrzyma 10 tys. zł i możliwość opublikowania swojej pracy.

Do konkursu mogą zostać zgłoszone prace o charakterze:
1. Prace naukowe (m.in. prace doktorskie), popularno-naukowe i inne nienależące do tych dwóch kategorii, ale prezentujące szczególnie inspirujące i innowacyjne spojrzenie na problematykę rozwoju wsi;
2. Prace prezentujące dorobek kulturowy kraju i regionu, opisujące inicjatywy lokalne, dziedzictwo historyczne wsi (monografie wsi, archiwalne zbiory zdjęć stanowiące element dokumentacji, pamiętniki) oraz prace ilustrujące przykład sukcesu w rozwoju polskiej wsi.

Termin nadsyłania prac mija 31 października 2024 r. Regulamin, formularz rejestracyjny i wymagane dokumenty dotyczące konkursu znajdują się na stronie internetowej organizatora www.fdpa.org.pl.

Celem konkursu jest promocja polskiego rolnictwa, problematyki związanej z obszarami wiejskimi, dziedzictwa kulturowego oraz wzbogacenie publicznej debaty na temat polskiej wsi.

Źródło: www.fdpa.org.pl

RED.

KONKURS Innowacyjne pomysły społeczne

INNOWACJE SPOŁECZNE
Inkubator
Wielkich Jutra
Dostępność +

Inkubator Wielkich Jutra ruszył z naborem pomysłów na innowacje społeczne. Można uzyskać dofinansowanie w wysokości 100 tys. zł. Nabór trwa do 15 lipca.

O wsparcie w ramach Projektu może aplikować każdy, zarówno osoba indywidualna , jak i podmiot, mający pomysł na innowację społeczną dotyczącą rozwiązywania problemów związanych z brakiem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Oznacza to, że innowacje realizowane w ramach Projektu dotyczyć będą szerokorozumianej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i będą przyczyniać się do realizacji celów szczegółowych EFS+. Innowacyjne rozwiązania w tym obszarze powinny pozwolić na szybsze, skuteczniejsze i bardziej wydajne rozwiązywanie problemów, związanych z niedoborem wystarczającej dostępności i brakiem uniwersalnego projektowania infrastruktury, produktów i usług dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.
Regulamin Projektu dostępny jest na stronie www.inkubatorwielkichjutra.pl.
Wkład własny nie jest wymagany, a wsparcie finansowe może stanowić 100% kosztów pomysłu.

Źródło: www.inkubatorwielkichjutra.pl

RED.

eprasa.pl 3ff410f831

Polski e-bazarek – lokalne produkty na wyciągnięcie ręki

Dołącz do platformy wspierającej regionalnych rolników i producentów.

WERONIKA RYBIJ, ZODR w Barzkowicach

Polski e-bazarek to wyjątkowa inicjatywa, która umożliwia lokalnym rolnikom i producentom bezpłatne zamieszczanie ogłoszeń oraz promowanie swoich produktów. Wspierana przez Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach platforma umożliwia sprzedaż bezpośrednią, eliminując pośredników i skracając łańcuch dostaw.

Platforma oferuje możliwość bezpłatnego zamieszczania ogłoszeń oraz korzystania z jej usług przez sprzedających i kupujących. Rejestracja również jest darmowa. To oznacza, że producenci mogą bez dodatkowych opłat oferować swoje produkty i promować je, a klienci mogą korzystać z Polskiego e-bazarku bez kosztów związanych z uczestnictwem.

Strona internetowa oferuje szeroki wachlarz produktów, które podzielono na kategorie takie jak: płody rolne, materiał siewny, sadzeniakowy i szkółkarski, zwierzęta gospodarskie, ryby, produkty zwierzęce, grzyby, przetwory, rękodzieło, turystyka wiejska, maszyny i urządzenia, praca, usługi rolnicze i gospodarskie oraz oferta edukacyjna/turystyczna. Ogłoszenia są weryfikowane przez koordynatorów, co gwarantuje wysoką jakość i bezpieczeństwo transakcji.

Korzystanie z Polskiego e-bazarku to nie tylko szansa na zwiększenie sprzedaży, ale także na promocję własnych wyrobów wśród lokalnej społeczności. Dzięki tej platformie, rolnicy mogą docierać do szerokiego grona odbiorców, którzy poszukują świeżych i regionalnych produktów.

Dla konsumentów Polski e-bazarek stanowi doskonałą okazję do zakupu najwyższej jakości produktów bezpośrednio od lokalnych producentów. To nie tylko gwarancja świeżości i wyjątkowego smaku, ale także wsparcie dla regionalnej gospodarki. Kupując na stronie, mają Państwo pewność, że nabywają produkty wytworzone w naszym regionie, wspierając tym samym lokalnych rolników i producentów.

Platforma działa pod patronatem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a jej organizacją zajmują się wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Radomiu. Jest również jednym z elementów krajowej inicjatywy „Polski e-bazarek", której celem jest promowanie lokalnej przedsiębiorczości oraz skracanie łańcuchów dostaw.

Aby dowiedzieć się więcej o platformie oraz warunkach korzystania, zapraszamy do odwiedzenia strony internetowej polskiebazarek.pl. Zachęcamy do dołączenia do grona zarówno sprzedających, jak i kupujących, by wspólnie cieszyć się bogactwem smaków i jakości lokalnych produktów.

Źródło: www.polskiebazarek.pl

eprasa.pl 3ff410f831

Cudze chwalicie, swoje poznajcie!

Rolniku!
Chcesz sprzedać swoje produkty?

Konsumencie!
Chcesz kupić polskie produkty najwyższej jakości?

wejdź na stronę **www.polskiebazarek.pl**

Na polski obszarek sprawa Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz z jednostkami dorodztwa rolniczego

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie"

eprasa.pl 3ff410f831

Gospodarstwo Rolne Łukasza Zabłockiego

W gminie Gryfino, w województwie zachodniopomorskim, znajduje się, ukierunkowane na produkcję warzyw, gospodarstwo Łukasza Zabłockiego.

Województwo:	zachodniopomorskie
Powiat:	gryfiński
Gmina:	Gryfino
Produkcja roślinna:	zboża, strączkowe, oleiste, warzywa
Inne rodzaje aktywności:	Przetwórstwo
Wybrane tematy prezentacji:	Technologie przyjazne środowisku i przeciwdziałające zmianom klimatu, rolnictwo precyzyjne, zastosowanie nowych technologii, systemy wspierania podejmowania decyzji, monitoring występowania agrofagów

W gospodarstwie prowadzona jest produkcja roślinna. Powierzchnia upraw wynosi około 130 ha. Uprawiane są tu warzywa: por, kapusta, marchew, bób, ale i zboża – pszenżyto ozime, pszenica ozima, jęczmień ozimy oraz rzepak ozimy.

O gospodarstwie

Gospodarstwo od kilku lat ukierunkowane jest na produkcję warzyw (por, marchew, bób). Pozostałą część upraw stanowią zboża, które gwarantują prawidłowy płodozmian. Produkty sprzedawane są na postawie umowy kontraktacyjnej, jak również sprzedawane są odbiorcom indywidualnym.

W roku 2018 rolnik skorzystał z działania „Modernizacja gospodarstw rolnych", dzięki czemu uzupełnił park maszynowy o nowe maszyny i powiększył gospodarstwo, zakupując kolejne grunty. W ramach tego działania zakupiony został opryskiwacz polowy i łuskarka do bobu, dzięki czemu rolnik z powodzeniem wdrożył innowacyjne rozwiązania i technologie produkcji oraz konfekcjonowania warzyw.

Gospodarstwo dysponuje również nowo wybudowaną halą przechowalniczą z nowoczesną linią czyszczenia, konfekcjonowania i pakowania warzyw, w tym pora.

RED.

eprasa.pl 3ff410f831

eprase.bl 3ff410f831

Blaski i cienie

Mimo że oficjalna sprzedaż środków w Polsce jest stosunkowo niska w porównaniu z innymi krajami UE, odnotowuje się wiele nieprawidłowości w ich stosowaniu, a wykrywane przekroczenia norm sytuują się powyżej średniej w UE.

Ze względu na fakt, że substancje aktywne środków, zwłaszcza te chemiczne, są szkodliwe zarówno dla konsumenta, jak i środowiska, ich stosowanie jest kontrolowane przez instytucje państwowe i firmy prywatne. Wymaga tego rozbudowane prawo żywnościowe UE, które w dużym stopniu zostało ujednolicone we wszystkich krajach należących do Wspólnego Rynku Europejskiego. Pierwszą linię obrony przed nadmiernym skażeniem żywności środkami ochrony roślin stanowią badania monitoringowe upraw, prowadzone regularnie od ponad 20 lat przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, odpowiedzialne za rejestrację środków ochrony roślin i zezwolenia na wprowadzanie ich do obrotu handlowego w Polsce. Badania pozostałości po stosowaniu tych środków prowadzą urzędowe laboratoria. Polegają one głównie na kontrolowaniu prawidłowości stosowania preparatów przez rolników. Monitorowane jest corocznie ponad 40 różnych rodzajów upraw rolniczych i ogrodniczych, zarówno w gruncie, jak i pod osłonami. Badania wykazują znaczny procent (średnio 15-20%) nieprawidłowo stosowanych środków. Należą do nich zarówno substancje, które chociaż pozostają w obrocie handlowym, są niezarejestrowane przez MRiRW do stosowania w kontrolowanych uprawach, jak i środki wycofane już ze stosowania na terenie UE. Część przypadków może pochodzić ze skażenia środowiska (gleby lub wody) bądź z sąsiednich upraw, z których są znoszone z wiatrem na kontrolowane uprawy.

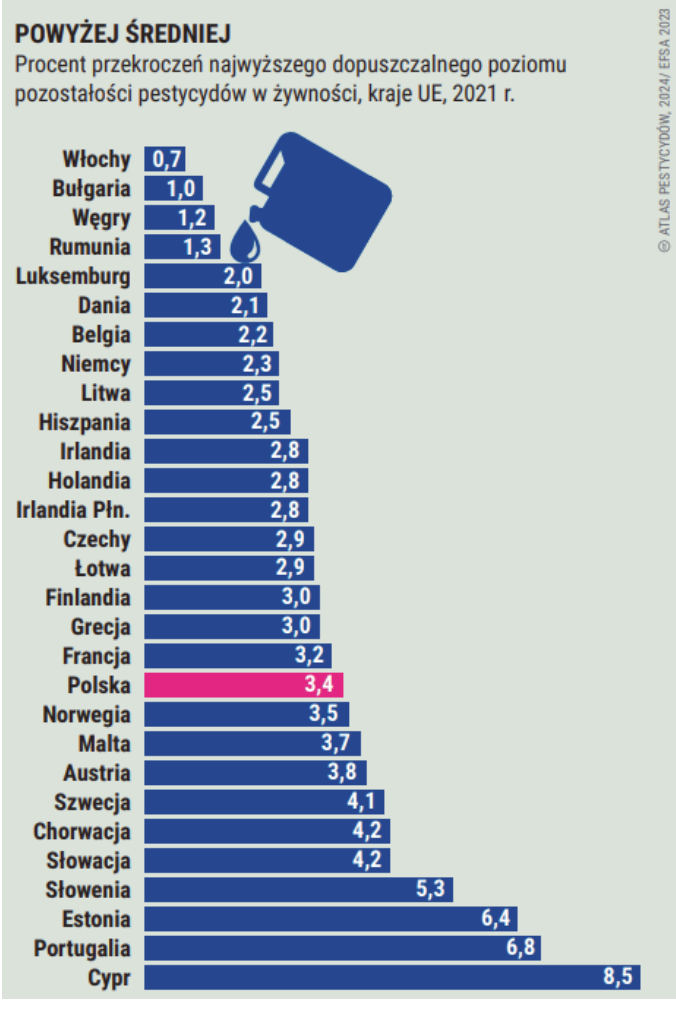

Istnieje także handel nielegalnymi środkami. Jego wielkość Komisja Europejska szacuje na 8 do 10% całego obrotu handlowego, natomiast według EUROPOL-u w niektórych krajach może stanowić nawet ok. 25%. Do badań są pobierane płody rolne najczęściej jeszcze przed zbiorami, jednak w stadium tzw. dojrzałości zbiorczej, a więc z formalnego punktu widzenia nie jest to jeszcze żywność. W produktach tych jednak corocznie stwierdza się przekroczenia norm dla żywności w ilości 2-4%. Produkty takie są pod nadzorem PIORiN i nie zostają dopuszczane do obrotu handlowego. Niestety, w ten sposób kontrolowanych jest niecałe 4 tys. gospodarstw, co stanowi bardzo niewielki ich odsetek w Polsce. W ramach tych badań oceniane są również pozostałości środków ochrony roślin w wodach powierzchniowych, ze szczególnym uwzględnieniem rzek przepływających przez tereny o intensywnej produkcji rolniczej. Pozostałości w tych wodach wykrywa się w 65-75% próbek nadsyłanych do badań, a najczęściej wykrywane substancje to środki chwastobójcze, takie jak MCPA i bentazon, obok innych substancji do zwalczania szkodników i chorób grzybowych roślin uprawnych. Niejednokrotnie substancje te wykrywa się w studniach będących źródłem wody w gospodarstwa rolniczych.

W Polsce sektor rolnictwa ekologicznego na tle całego rolnictwa jest niewielki i rozwija się bardzo powoli. Badania próbek nadsyłanych przez jednostki certyfikujące wskazują, że w 15-20% z nich znajdują się pozostałości chemicznych środków ochrony roślin. Są to najczęściej nieduże ilości pojedynczych substancji. Jedynie niewielkiej części tych przypadków można przypisać intencjonalne działania rolników.

Każdego roku notowane są również zatrucia pszczół, do których dochodzi z powodu braku odpowiedniej komunikacji między rolnikiem a pszczelarzem. Często dotyczy to upraw rzepaku, stanowiącego w czasie kwitnienia podstawowy pożytek dla pszczół. W efekcie następuje podtrucie całych rodzin pszczelich, jak również skażenie miodu i produktów pszczelich, które przez społeczeństwo są uważane za zdrowe i naturalne.

Rokrocznie we wszystkich krajach UE organizuje się urzędowe badania pozostałości środków ochrony roślin w żywności w ramach tzw. programu EU MACP (EU-coordinated Multiannual Control Programme) oraz krajowych programów kon-

Pozostałości pestycydów wykryto w ponad połowie wszystkich przebadanych produktów żywnościowych w Polsce, w tym w 100% próbek rukoli, 88,1% jarmużu, 79,2% pomidorów

eprasa.pl 3ff410f831

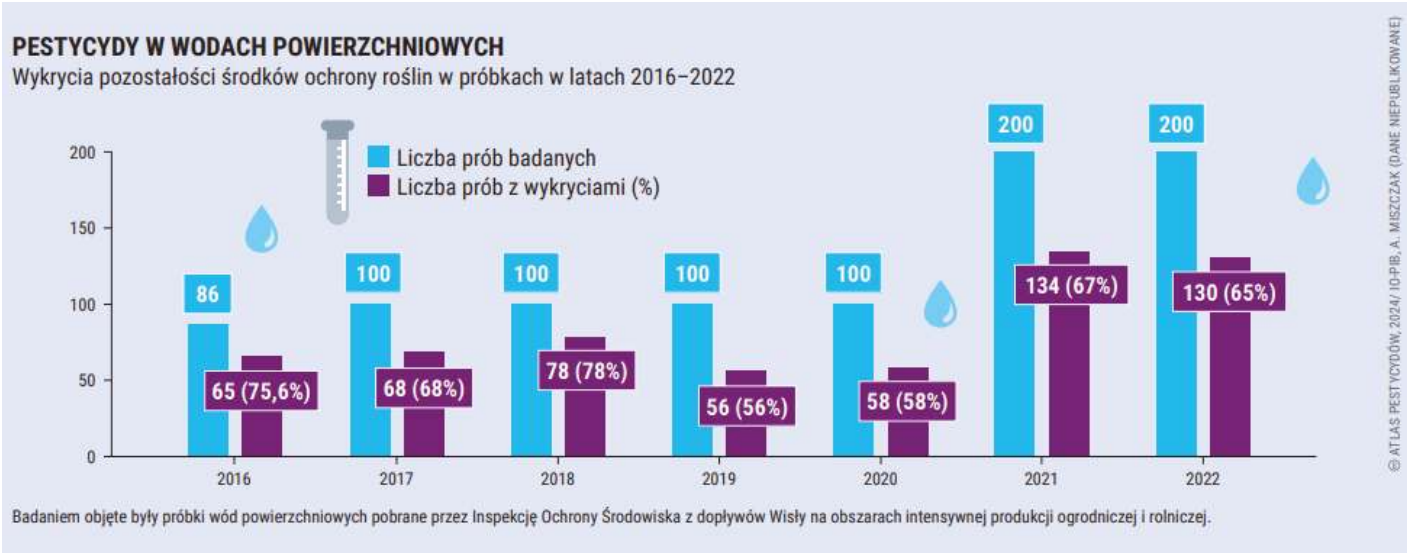

troli (MANCP – Multiannual National Control Programmes). Wszystkie kraje po wykonaniu badań próbek produktów wytypowanych w danym roku oraz innych wynikających z kontroli krajowych raportują wyniki badań do Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA). Próbki do badań są pobierane zarówno z towarów krajowych, jak i pochodzących z importu spoza UE. W 2021 r. liczba próbek z Polski pobranych z produktów żywnościowych wyniosła 3754, z czego produktów krajowych – 2174. Pozostałości wykryto w 57,9% wszystkich przebadanych próbek.Najczęściej wykrywano je w owocach (77,2%) i warzywach (58,8%). Odsetek próbek z partii towarów krajowych, które zostały wycofane z obrotu handlowego z powodu przekroczeń pozostałości środków ochrony roślin, wynosił 3,4% i był

Polska jest jednym z największych producentów owoców w UE. W niemal co piątej badanej uprawie sadowniczej w Polsce wykrywa się pozostałości nieprawidłowo stosowanych pestycydów

Większość wód powierzchniowych badanych przez Instytut Ogrodnictwa PIB zawierała pozostałości pestycydów. W 2022 r. w próbkach wody wykryto ogółem 28 różnych substancji

na podobnym poziomie, jak w latach poprzednich (4% w 2020 r. i 3,2% w 2019 r.). Jest to nieco powyżej średniej w UE, która wyniosła 1,3% przebadanych prób pochodzących z krajów UE w 2021 r. W próbkach pobranych z towarów importowanych do krajów UE poziom przekroczeń był niemal pięć razy wyższy i wyniósł 6,4%.

Po niemal 20 latach, które upłynęły od chwili wejścia Polski do Unii Europejskiej, polskie rolnictwo mimo wielu trudności i wyzwań staje się rolnictwem nowoczesnym, dbającym nie tylko o wydajność i jakość produktów, ale w coraz większej mierze także o środowisko i zdrowie konsumenta.

Źródło: „Atlas pestycydów 2024, Fundacja im. Heinricha Böla w Warszawie, Polski Klub Ekologiczny Koło w Gliwicach, Koalicja Żywa Ziemia".

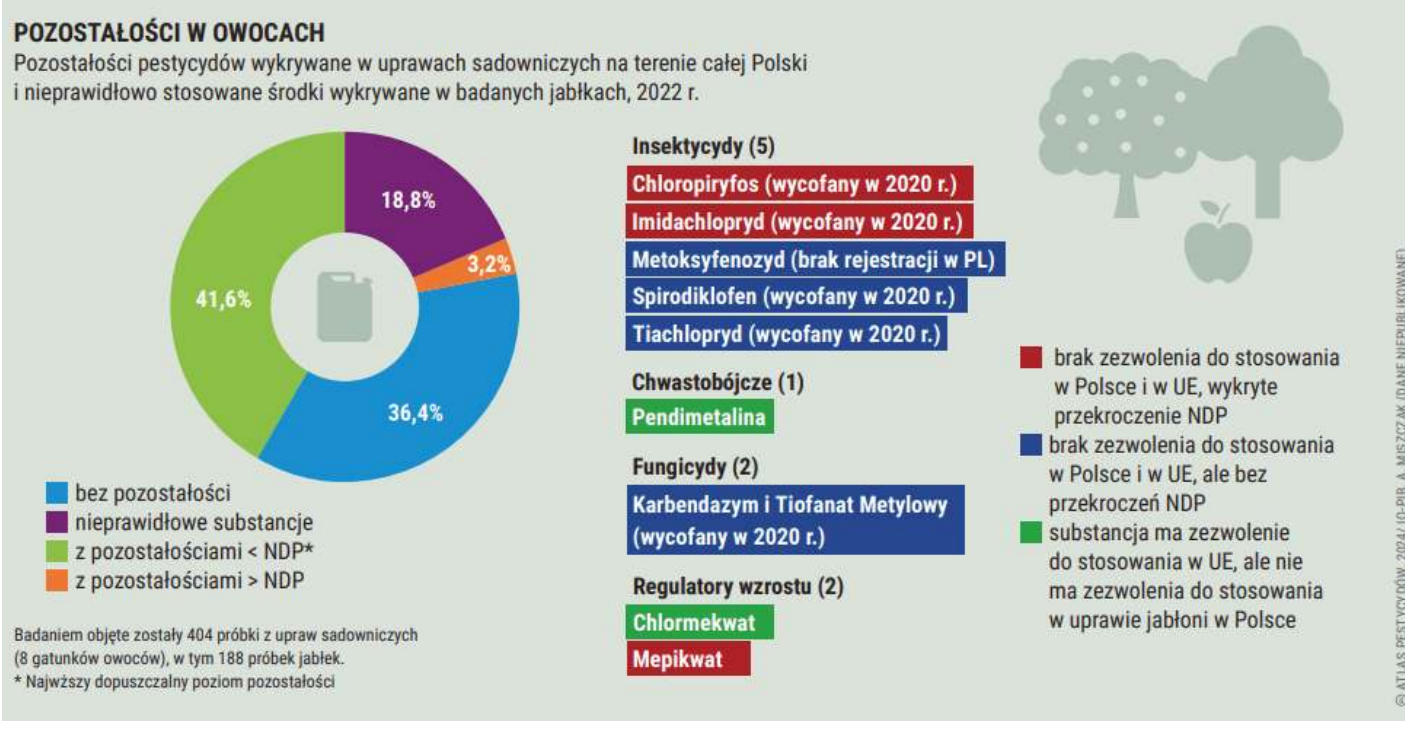

eprasa.pl 3ff410f831

Chrońmy zapylacze

Zapylacze to organizmy, które przenoszą pyłek z jednego kwiatu na drugi, umożliwiając zapłodnienie i produkcję nasion, są więc niezwykle ważne dla bioróżnorodności i produkcji żywności.

AGNIESZKA KLESZCZ, ZODR w Barzkowicach

Zapylanie jest istotnym procesem w ekosystemach naturalnych i rolniczych. Zapylanie przez zwierzęta jest kluczowe dla wielu upraw, takich jak owoce, warzywa, orzechy i przyprawy. Bez zapylaczy wiele roślin miałoby trudności z rozmnażaniem, co mogłoby prowadzić do spadku bioróżnorodności i problemów z zaopatrzeniem w żywność.

Blisko 80% naszych rodzimych upraw należy do roślin owadopylnych. By owoce dobrze się zawiązały, koniecznych jest kilka wizyt latających zapylaczy. Na przykład owoc maliny wymaga około 6 wizyt na 1 kwiecie, truskawka 15-20 odwiedzin. Pojawianie się niedostatecznie wykształconych, małych owoców jest najczęściej skutkiem niewystarczającego zapylenia kwiatów. Zbyt mała ilość zapylaczy wiąże się więc z ogromnymi stratami gospodarczymi, które mogą być liczone w miliardach złotych.

Poważniejszym problemem jest fakt, że bez zapylania mogą całkowicie zniknąć niektóre gatunki roślin, które stanowią źródło pokarmu zwierząt i ludzi. Jest więc obawa, że wraz ze zniknięciem pszczół, znikną też inne organizmy.

- ✓ Spośród 100 roślin uprawnych dostarczających 90 procent światowej żywności, 70 procent jest zapylanych przez pszczoły i inne owady.
- ✓ Pszczoły muszą odwiedzić około 4 milionów kwiatów, by zebrać nektar na 1 kg miodu.
- ✓ W ciągu swojego życia pszczoła wykonuje loty dające sumę ok. 800 km.
- ✓ Zima temperatura w ulu wynosi 14-20°C, nawet jeśli na zewnątrz panują mrozy.
- ✓ Pszczoła lata z prędkością 25 km/h.

„Kiedy pszczoła zniknie z powierzchni Ziemi, człowiekowi pozostaną już tylko cztery lata życia. Skoro nie będzie pszczół, nie będzie też zapylania. Zabraknie więc roślin, potem zwierząt, wreszcie przyjdzie kolej na człowieka…”

Karol Darwin

eprasa.pl 3ff410f831

Rodzaje zapylaczy można podzielić na kilka głównych grup, w zależności od rodzaju organizmów oraz ich strategii zapylania. Oto najważniejsze grupy zapylaczy:

OWADY

✓ Pszczoły

Pszczoły to najważniejsze zapylacze, należą do nich pszczoły miodne, trzmiele oraz liczne gatunki dzikich pszczół. (m.in. murarki, lepiarki czy porobnice). Głównym zapylaczem roślin w Polsce jest pszczoła miodna, która zapyla ponad 90% kwiatów roślin owadopylnych. W Polsce z zapylania przez pszczoły korzysta około 50 gatunków polowych roślin uprawnych, 60 gatunków warzyw, 60 gatunków uprawnych roślin leczniczych oraz 140 gatunków roślin ogrodniczych, w tym 15 gatunków drzew owocowych i krzewów.

✓ Motyle

Wiele polskich gatunków motyli uczestniczy w zapylaniu roślin. Co więcej, zdarzają się sytuacje, że dana roślina współpracuje tylko z jednym jego gatunkiem. W zapylaniu uczestniczą zarówno dzienne motyle, jak i nocne ćmy.

✓ Muchówki

Najważniejsze z nich są bzygowate które, latają od kwietnia do października, zbierają pyłek i nektar z kwiatów i przy okazji zapylają je.

✓ Chrząszcze

Chrząszcze w czasie żerowania i przenoszenia się z kwiatu na kwiat przyczyniają się w pewnym stopniu do zapylania krzyżowego, ale przenoszą niewiele pyłku, którego ziarna słabo trzymają się ich chitynowych pancerzy.

PTAKI

✓ Kolibry

W Ameryce Północnej i Południowej kolibry są kluczowymi zapylaczami wielu roślin.

✓ Miodojady

Najwięcej gatunków żyje w Australii i na Nowej Gwinei. Odżywiają się nektarem, pyłkiem kwiatowym i owadami, ich słodkimi wydzielinami. Spełniają ważną rolę przy zapylaniu roślin w Australii.

SSAKI

✓ Nietoperze

Nietoperze nektarowe, szczególnie w tropikalnych regionach, zapylają wiele gatunków roślin. Przyczynią się do zapylania wielu egzotycznych owoców, jak mango, fig czy daktyli.

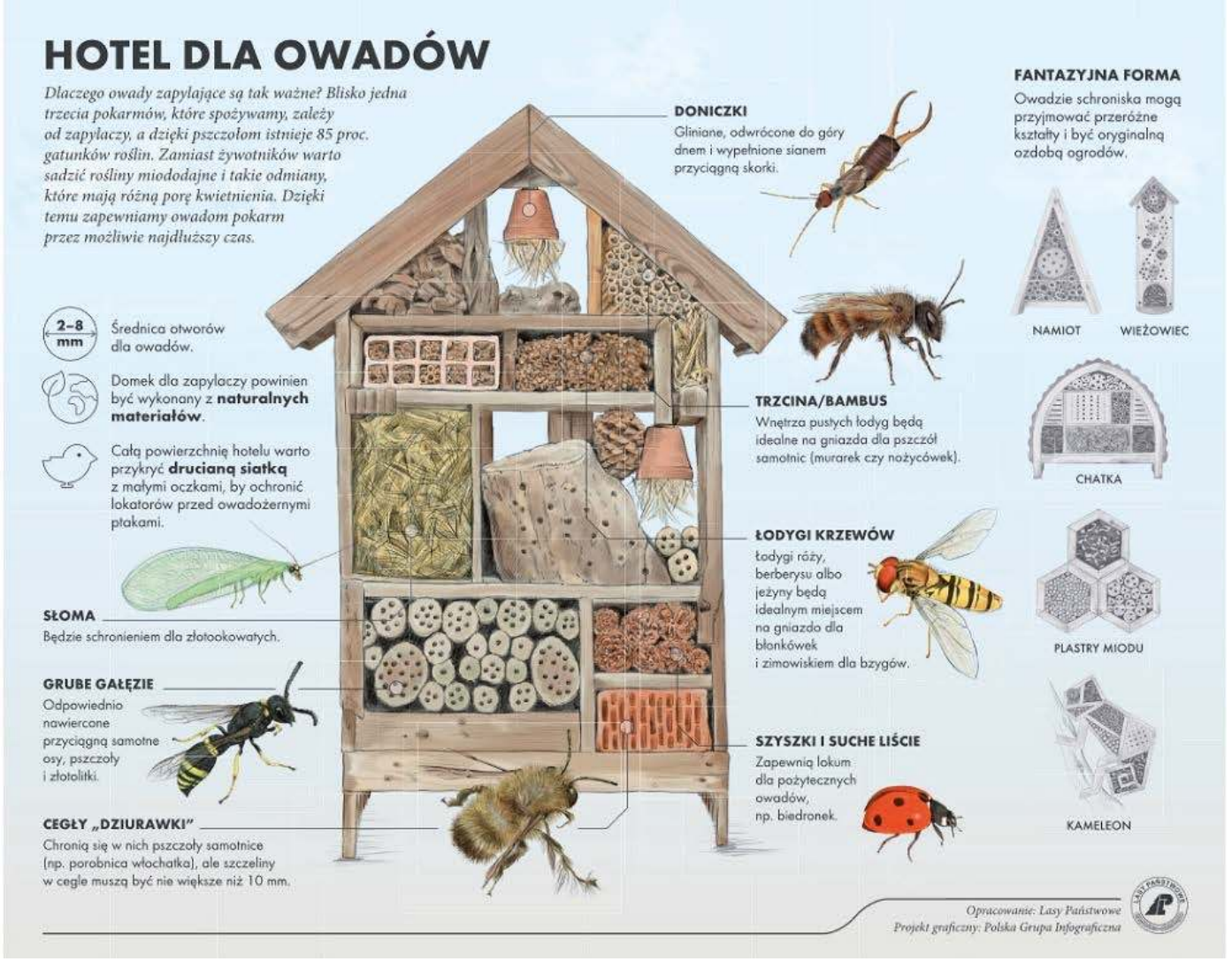

eprasa.pl 3ff410f831

OCHRONA ZAPYLACZY

Każda z wymienionych grup zapylaczy odgrywa istotną rolę w ekosystemach naturalnych oraz w rolnictwie, przyczyniając się do bioróżnorodności oraz produkcji żywności. Ochrona zapylaczy poprzez odpowiednie działania jest kluczowa dla zachowania zdrowia ekosystemów.

Tworzenie i utrzymywanie siedlisk

• Zakładanie ogrodów przyjaznych dla zapylaczy z roślinami kwitnącymi przez cały sezon wegetacyjny.
• Utrzymywanie naturalnych siedlisk, takich jak łąki kwietne, skarpy i przydrożne rowy.
• Zakładanie i utrzymanie miedz śródpolnych bogatych gatunkowo.
• Utrzymywanie sadów tradycyjnych i ogrodów przydomowych.
• Unikanie częstego koszenia trawnika.
• Tworzenie hoteli dla owadów, które oferują schronienie dla różnych gatunków.

Ograniczenie stosowania pestycydów

• Unikanie stosowania chemicznych pestycydów, które są szkodliwe dla zapylaczy.
• Stosowanie ekologicznych metod ochrony roślin, takich jak biologiczne środki ochrony.
• Stosowanie nawozów naturalnych, np. kompost lub obornik
• Opryskiwanie roślin tylko wtedy, gdy jest to absolutnie konieczne i unikanie oprysków w okresach kwitnienia.
• Nie tylko środki ochrony roślin mogą zaszkodzić zapylaczom. Każde wprowadzenie chemikaliów do środowiska wiąże się z ryzykiem zatrucia owadów – poprzez przeniknięcie do wody, którą piją czy wchłonięcie przez system korzeniowy rośliny, na których się pożywiają. Szczególnie niebezpieczne jest mycie samochodu w sąsiedztwie ogrodu czy wylewanie w pobliżu roślin wody z detergentem.
• Wybór środków biodegradowalnych, utylizacja szkodliwych we właściwy sposób, przewidziany przez producenta.

Promowanie różnorodności biologicznej

• Sadzanie różnorodnych gatunków roślin, aby zapewnić zapylaczom zróżnicowaną dietę.
• Zadbanie o to, by w ogrodzie istniała mozaika różnych siedlisk roślinnych – drzewa, krzewy, rabata kwiatowa, skalnik, oczko wodne z płaskimi brzegami

Edukacja i świadomość

• Edukacja społeczności na temat znaczenia zapylaczy i sposobów ich ochrony.
• Wspieranie inicjatyw lokalnych i globalnych, które promują ochronę zapylaczy.
• Dokonywanie wyborów konsumenckich odpowiedzialnych ekologicznie. Wybór warzyw i owoców rosnących bez oprysków, wspieranie lokalnych rolników i rodzinnych gospodarstw.
• Wybierając miód, zwracajmy uwagę na jego pochodzenie: wybierajmy pobliskie pasieki i polskie miody.

Każde takie drobne działanie, pozornie nawet niezwiązane z zapylaczami, będzie prowadzić do ogólnego wzrostu świadomości ekologicznej w społeczeństwie i większego popytu na przyjazne naturze rozwiązania, produkty i usługi. To, co zgodne z naturą, jest przyjazne także owadom.

Dbanie o zapylacze to inwestycja w przyszłość naszego środowiska i bezpieczeństwa żywnościowego. Każde z tych działań może przyczynić się do stworzenia bardziej przyjaznych warunków dla tych kluczowych owadów.

Fot. pixabay, Portal Świat OZE, Lasy Państwowe

Rośliny dziko rosnące dla zapylaczy

• wierzba,
• klon,
• lipa,
• jarzębina,
• kruszyna pospolita,
• głóg,
• tarnina,
• berberys zwyczajny,
• malina,
• wrzos zwyczajny,
• borówka,
• żurawina błotna,
• nawłoć pospolita,
• macierzanka piaskowa,
• lebiodka pospolita,
• miodunka ćma.

Ponadto należy także mieć na uwadze następujące rośliny: komonicę zwyczajną, groszek żółty, miętę, chaber łąkowy, brodawnik jesienny, ostrożeń, mniszek pospolity, rdest wężownik, bodziszek łąkowy, żywokost lekarski, niezapominajkę błotną.

Wśród upraw rolniczych najbardziej pożądanymi gatunkami roślin byłyby takie, które nie wymagają stosowania środków ochrony roślin, a jednocześnie są gatunkami miododajnymi np. gryka, facelia błękitna.

eprasa.pl 3ff410f831

STANISŁAW ZARZYCKI, ZODR w Barzkowicach

Tegoroczna wczesna i ciepła wiosna pozwalała przypuszczać, że żniwa rozpoczną się wcześniej. Jednak majowe i czerwcowe deszcze spowodowały dalszy rozwój roślin i w końcu małe żniwa rozpoczną się w końcówce czerwca i z początkiem lipca. Kto jeszcze nie sprawdził stanu technicznego kombajnu zbożowego, to znaczy wszystkich jego podzespołów, to już jest bardzo późno i należy się z tym pośpieszyć. Pomimo iż kombajn w zeszłym sezonie pracował do końca bez awarii, jest to jednak bardzo złożona maszyna i po przestoju może okazać się, że gdzieś, na którymś z łożysk, może być luz. A sprawne działanie wszystkich podzespołów umożliwi nam sprawny i szybki zbiór płodów rolnych, bez, wywołanych usterkami, niepotrzebnych przestojów w takcie żniw.

Okres przedżniwny jest dobrym czasem na dokonanie przeglądów technicznych magazynów, a także ocenę spichlerzy zbożowych pod kątem występowania szkodników magazynowych oraz ewentualną z nimi walkę. W sytuacji, gdy po wykonaniu podstawowych zabiegów higienicznych w magazynie i silosie stwierdzimy występowanie pojedynczych szkodników, np. wołków, trojszyków czy mklików – konieczne jest podjęcie chemicznej walki z owadami. Do wyboru mamy środki ochrony roślin o kontaktowym lub gazowym działaniu na szkodniki. Opryskiwanie należy przeprowadzać zgodnie z zaleceniami zamieszczonymi w instrukcji stosowania podanej w etykiecie wybranego preparatu. Pomocne w zwalczaniu szkodników magazynowych mogą być również pyretroidy, w których substancją czynną jest deltametryna dostępna np. w preparacie K-OBIOL MAX, w którym substancją czynną jest alfa-cypermetryna. W zwalczaniu szkodników magazynowych pomocne mogą być również środki należące do grupy fosforoorganicznych, w których substancją czynną jest pirymifos metylowy. Substancja ta dostępna jest w preparatach takich jak Actellic 20 FU czy Actellic 500 EC. Preparaty, których składnikiem jest pirymifos metylowy charakteryzują się wysoką skutecznością w zwalczaniu szkodników pierwotnych (wołki, strąkowce, kapturnik zbożowiec, skórek zbożowy) i wtórnych (rozkruszki, trojszyki, spichrzel surynamski, ukrytek mauretański).

Po zebraniu słomy lub jej pocięciu jak najszybciej należy wykonać zespół uprawek pożniwnych. Zabieg ten ma na celu przerwanie parowania wody z gleby, przyspieszenie rozkładu resztek pożniwnych, a także pobudzenie do kiełkowania nasion chwastów oraz osypanych nasion rośliny uprawnej. Do tego celu wykorzystać możemy bronę talerzową, agregat ścierniskowy czy też, już coraz rzadziej stosowany, pług podorywkowy.

Na polach, na których słomę przeznaczono do przyorania, należy wysiać na każdą tonę przyorywanej słomy 6-12 kg azotu (N). Rodzaj nawozu nie ma większego znaczenia, a więc może to być mocznik z inhibitorem (do 100 kg/ha), siarczan amonu (do 200 kg), saletra amonowa (do 140 kg), RSM (do 150 l), ale też nawóz wieloskładnikowy zawierający azot. Z powodzeniem wykorzystać możemy (o ile w gospodarstwie dysponujemy) gnojowicę w dawce 20-30 m³. Bezpośrednio po wniesieniu nawozów wskazana byłaby uprawka pożniwna.

Zadowalające efekty nawożenia słomą uzyskuje się na sprawnych biologicznie i nieprzesuszonych glebach. Do zwiększenia tempa rozkładu resztek pożniwnych wykorzystać możemy także preparaty zawierające mikroorganizmy – np. EM (Efektywne Mikroorganizmy).

Na plantacjach ziemniaków należy zwalczać zarazę ziemniaczaną. Ostatnie zabiegi można przeprowadzić fungicydami zabezpieczającymi bulwy przed porażeniem wirusami i zarazą ziemniaczaną. Preparatami odpowiednimi do tego celu są np. Altima 500 SC, Banjo 500 SC.

Ostatnim zabiegiem na plantacjach ziemniaków powinna być desykacja łęcin, np. preparatem Spotlight Plus 060 EO.

W województwie zachodniopomorskim za optymalny do zakładania plantacji rzepaczanych uważa się termin mieszczący się w przedziale 20-25 sierpnia. Od zalecanego terminu dopuszcza się odchylenie około 4-5 dni, względnie przy dobrych warunkach jesiennych (których nie jesteśmy w stanie przewidzieć) opóźnić siew możemy maksymalnie do 1 tygodnia. Do prawidłowego przygotowania się roślin do zimy rzepak potrzebuje jesienią ok. 75-80 dni wegetacji z temperaturą powietrza powyżej 5°C. By zapewnić roślinom odpowiedni jesienny rozwój, w warunkach naszego kraju należy bezwzględnie przestrzegać odpowiedniego terminu siewu, który w przypadku rzepaku odgrywa kluczową rolę.

W przypadku wysiewania rzepaku w terminie opóźnionym, do uprawy należy wybrać odmiany mieszańcowe chrakteryzujące się szybkim jesiennym rozwojem.

Okres pożniwny to najlepszy czas na wykonanie okresowych badań gleby. Podstawowe parametry wykonywać należy co najmniej raz na 4 lata. Racjonalne nawożenie jest obecnie koniecznością ekonomiczną. Zmniejszająca się opłacalność upraw i wzrost kosztów, w tym nawozów, powinny skłaniać do wykonania analiz chemicznych – ustalenia kwasowości gleby i ustalenia nawożenia w oparciu o uzyskane wyniki. Nie da się osiągać wysokich efektów produkcyjnych, stosując drogie nawożenie dolistne i skuteczne środki ochrony roślin, jeśli nie zna się zasobności swoich gleb.

Fot. pixabay.com

eprasa.pl 3ff410f831

Owocowy zawrót głowy

Aromatyczne, soczyste, słodkie – owoce lata. Co roku czekamy na truskawki z krzaczka, chrupkie czereśnie czy kwaskowate jeżyny. Cieszmy się nimi, bo ani się obejrzymy, a lato minie...

Tarta czereśniowa

Ciasto: 1 ½ szklanka mąki krupczatki, 1/3 szklanki cukru pudru, 2 żółtka roztrzepane z łyżką wody, ½ szklanki oleju rzepakowego

Nadzienie: 1 kg czereśni, sok z jednej cytryny, ½ szklanki wody, szklanka cukru, łyżka mąki kukurydzianej

Wszystkie składniki na ciasto umieścić w misce i dokładnie wymieszać łyżką. Następnie zagnieść ciasto. Jeżeli jest zbyt suche dodać do niego 1-2 łyżki zimnej, kwaśnej śmietany.

Formę do tarty o karbowanych brzegach o średnicy 24 cm posmarować masłem i posypać mąką. Piekarnik nagrzać do 180°C. Ciasto rozwałkować na stolnicy i wyłożyć nim formę. Placek nakłuć w kilku miejscach. Piec około 30 minut, aż się zrumieni.

Czereśnie wydrylować. Mączkę kukurydzianą wymieszać z 4 łyżkami wody. Do garnka włożyć połowę czereśni, posypać je cukrem, zalać wodą, sokiem z cytryny i podgrzewać na małym ogniu, od czasu do czasu mieszając. Kiedy owoce się zagotują dodać do nich mączkę kukurydzianą. Zmniejszyć ogień i gotować owoce, aż zmiękną minimum 10 minut. Ostudzić. Do ostudzonej czereśniowej masy dodać pozostałe czereśnie, delikatnie wymieszać, aby nie pognieść owoców. Ostudzony spód tarty położyć na paterze, następnie napełnić nadzieniem czereśniowym. Schłodzić. Przed podaniem ozdobić bitą śmietaną.

Sernik z poziomkami

2 szklanki poziomek, szklanka cukru, 2 jajka, budyń waniliowy, 150 ml śmietanki kremówki, 80 dag twarogu półtłustego, opakowanie galaretki poziomkowej

Piekarnik nagrzać do 180°C. Tortownicę o średnicy 24 cm wyłożyć papierem do pieczenia. Jajka ubić z cukrem na puszystą masę, dodać trzykrotnie zmielony twaróg, budyń, dokładnie wymieszać. Ubić śmietanę i połączyć z masą twarogową. Dodać poziomki i delikatnie wymieszać, przełożyć do tortownicy, wyrównać powierzchnię, wstawić do nagrzanego piekarnika. Sernik piec przez godzinę. Rozpuścić galaretkę zgodnie z instrukcją na opakowaniu. Ostudzić, włożyć do lodówki. Na wierzch ostudzonego sernika ułożyć poziomki. Zalać wyraźnie gęstniejącą galaretką.

Muffiny z jagodami

25 dag jagód, 10 dag roztopionego oleju kokosowego lub masła, 2 jajka, 1/3 cukru, 125 ml mleka, 25 dag mąki pszennej, 2 łyżeczki proszku do pieczenia, skórka starta z ½ pomarańczy, szczypta soli

Polewa: 50 g białej czekolady, 2 łyżki mleka, łyżka jogurtu

Piekarnik nagrzać do 180°C. Formę na muffiny wyłożyć 12 papierowymi foremkami „papilotki". Jagody opłukać i osuszyć. Do miski wlać roztopiony olej kokosowy lub masło, dodać mleko, wymieszać, dodać jajka, cukier, skórkę z pomarańczy, ponownie wymieszać. Delikatnie połączyć z mąką przesianą razem z proszkiem do pieczenia, wymieszać, dodać jagody, wymieszać delikatnie, tak by nie uszkodzić owoców. Nałożyć równe porcje ciasta do „papilotek", posypać pozostałymi owocami jagód, wstawić do nagrzanego piekarnika. Piec przez 25 minut (sprawdzić metodą suchego patyczka). Po przestudzeniu polać polewą.

Polewa: roztopić czekoladę z mlekiem, dodać jogurt, wymieszać. Po polaniu udekorować jagodami.

eprasa.pl 3ff410f831

Placek z puszystym kremem

Ciasto: kostka masła, 2 szklanki mąki, ½ szklanka cukru pudru, 3 żółtka, szczypta soli, łyżka wody

Masa: ½ kg truskawek, 40 dag serka homogenizowanego, szklanka śmietany kremówki, 3 łyżki cukru pudru, opakowanie cukru waniliowego

Na stolnicy posiekać nożem masło z mąką, cukrem pudrem i solą. Gdy całość uzyska konsystencję „tartej bułki", dodać żółtko z łyżką wody, wyrobić ciasto. Jeśli ciasto jest zbyt twarde, dodać niewiele letniej wody. Wyrobione ciasto włożyć na godzinę do lodówki.

Formę posmarować tłuszczem. Rozwałkować ciasto na placek o grubości ok. 1 cm i wyłożyć nim formę. Ciasto nakłuć widelcem w kilku miejscach, przykryć papierem do pieczenia, ułożyć suszoną fasolą. Piec w temperaturze 190°C około 30 minut, do chwili aż ciasto się zrumieni. Po upieczeniu odstawić na 3 minuty. Usunąć papier z fasolą, odstawić do ostygnięcia.

Truskawki opłukać pod bieżącą woda, osączyć. Serek homogenizowany, śmietanę cukier oraz cukier waniliowy utrzeć na gładką masę, rozsmarować na ostudzonym kruchym spodzie. Ułożyć na wierzchu owoce, oprószyć cukrem pudrem.

Rogaliki z wiśniami

1 kg mąki, 25 dag masła, 15 dag drożdży, 4 łyżki cukru, 18 łyżek mleka, 5 jaj, 2 łyżki cukru pudru

Pokruszone drożdże, cukier i mleko utrzeć łyżką, mleko ma być ciepłe (nie gorące), odstawić do wyrośnięcia na około 20 minut. Mąkę przesiać na stolnicę, dodać masło, posiekać nożem i przetrzeć w palcach, tak by nie było grudek. Dodać 4 jajka i wyrośnięty zaczyn. Ciasto zagnieść aż będzie gładkie i elastyczne, w razie potrzeby podsypać mąką. Uformować kulę i włożyć do miski z zimną wodą. Poczekać do chwili jak wypłynie na wierzch. Ciasto odsączyć, zagnieść na stolnicy. Podzielić na 4 części, każdą rozwałkować na placek w kształcie koła. Następnie każdy pokroić na osiem trójkątów, położyć wcześniej wydrylowane wiśnie (bliżej podstawy), zwinąć. Rogaliki rozłożyć z zachowaniem odstępów na foremkę wyłożoną papierem do pieczenia. Piekarnik nagrzać do 180°C. W międzyczasie, za pomocą pędzelka, posmarować wierzch rogali roztrzepanym żółtkiem z mlekiem. Wstawić pierwszą blaszkę z rogalikami i piec na złoty kolor przez ok. 20 minut. Upiec pozostałe rogaliki. Skropić lukrem lub posypać cukrem pudrem.

Muffinki z owocami lata

½ kostki miękkiego masła, ¾ szklanki cukru pudru, ekstrakt z wanilii, 2 jajka, 1¼ szklanki mąki, łyżeczka proszku do pieczenia, ½ szklanki mleka

Owoce: wiśni, czereśni, malin, jeżyn, małe kawałki truskawek (po 2 do jednej babeczki), jagód (po 5 do jednej babeczki) lub borówek

Bita śmietana: 250 ml śmietanki kremówki 30%, bardzo zimnej, 80 g gotowych małych bez (bezików)

Piekarnik nagrzać do 180°C. Mąkę przesiać z proszkiem. Ubić miękkie masło z cukrem i wanilią na białą i puszystą masę (około 7 minut). Dodawać po jednym jajku, cały czas dokładnie miksując. Do ubitego masła dodawać, w krótkich odstępach czasu, po łyżce mąki z proszkiem, na przemian z mlekiem, miksować mikserem na średnich obrotach. Ciasto nałożyć do 12 papierowych foremek umieszczonych w blaszce z wgłębieniami. Ciasto będzie zajmować ponad połowę objętości pojedynczych małych foremek. Do każdej babeczki wcisnąć w środek po dwa owoce oraz po 5 jagódek (lub borówek). Piec przez ok. 25 minut.

W międzyczasie przygotować bitą śmietanę: ubić zimną śmietankę kremową na sztywną pianę, wymieszać z pokruszonymi bezami i pozostałymi owocami. Babeczki dobrze ostudzić i dowolnie udekorować.

Mini tartiny ze świeżymi owocami

Ciasto: 25 dag mąki, 15 dag masła, 4 łyżki cukru pudru, jajko, łyżka zimnego mleka, szczypta soli. Owoce: truskawki, borówki, maliny. Dodatki: płatki czekoladowe, mięta, cukier puder

Krem: 250 g serka homogenizowanego, 100 g śmietany homogenizowanej, 60 g cukru pudru, ½ łyżeczki otartej skórki z cytryny

Mąkę przesiać na stolnicę, dodać pokrojone na kawałeczki masło, sól, cukier puder, siekać nożem na drobną kruszonkę. Wbić jajko, wymieszać i połączyć składniki na gładką masę. Jeśli jest za suche, dodać mleko. Uformować gładką kulę, zawinąć w folię i włożyć do lodówki na około 60 minut.

Piekarnik nagrzać do 190°C. Stolnicę lekko posypać mąką i rozwałkować na niej ciasto na grubość 3 mm. Wyciąć kółka większe niż średnica foremek. Ciastem wyłożyć foremki, usuwając nadmiar ciasta, ostrzem noża przesunąć po krawędzi foremki. Widelcem podziurkować spód. Piec przez około 20-25 minut na złoty kolor, ostudzić.

Krem: serek homogenizowany wymieszać ze śmietaną, cukrem i skórką cytrynową. Nakładać do wystudzonych babeczek, ułożyć dodatki: świeże owce, płatki czekoladowe, listki mięta i na koniec posypać cukrem pudrem.

eprasa.pl 3ff410f831

Letnie koktajle

Koktajl to idealny napój na lato. Syci, chłodzi i na dodatek jest zdrowy.

Koktajl to świetny sposób na urozmaicenie codziennej diety, łatwe włączenie do jadłospisu wartości odżywczych oraz witamin. Możemy go przygotować z jogurtem, mlekiem, maślanką lub kefirem, ale jeśli wolimy wersję bez nabiału, warto sięgnąć po takie z owoców z dodatkiem soku. Nie zapominajmy o kostkach lodu.

Koktajl bananowo-jagodowy z płatkami owsianymi

Szklanka jagód, banan, pół szklanki mleka, 3 łyżki płatków owsianych

Płatki owsiane wsypujemy do miseczki i zalewamy wrzątkiem, tak by były przykryte, odstawiamy na ok. 10 min (do czasu aż napęcznieją). Do pojemnika blendera wrzucamy gotowe płatki owsiane, jagody, obranego i pokrojonego banana, wlewamy schłodzone mleko. Miksujemy na gładki koktajl. Przelewamy do szklanek, dekorujemy świeżymi listkami mięty.

Koktajl bananowo-malinowy z miętą

Szklanka malin, 2 banany, 600 ml maślanki, kilka listków mięty, łyżeczka cukru

Maślankę wlewamy do pojemnika blendera, dodajemy banany, maliny, cukier i listki mięty. Miksujemy. Podajemy z kostkami lodu i dekorujemy listkami mięty.

Koktajl czereśniowy

1½ szklanki czereśni, ½ szklanki mleka, dwie gałki lodów waniliowych, łyżeczka miodu

Czereśnie myjemy i pozbawiamy pestek, wrzucamy do pojemnika blendera. Dodajemy mleko, lody i ewentualnie dosładzamy miodem. Blendujemy na gładki, puszysty koktajl. Przelewamy do szklanek, dekorujemy listkami mięty.

Koktajl jabłkowo-marchewkowy

Jabłko, marchewka, pomarańcza, sok z 1/2 cytryny, 100 ml wody, szczypta imbiru i kardamonu

Jabłko i marchewkę myjemy, obieramy. Jabłko kroimy w ćwiartki, wycinamy gniazda nasienne. Marchewkę kroimy na mniejsze kawałki. Pomarańczę obieramy, dzielimy na mniejsze kawałki. Wszystkie produkty umieszczamy w pojemniku blendera i miksujemy. Doprawiamy szczyptą imbiru i kardamonu. Dodajemy sok z cytryny oraz wodę, miksujemy. Przed podaniem dekorujemy ziarnami słonecznika prażonymi na suchej patelni i natką pietruszki. Ziarna słonecznika można zastąpić pestkami dyni.

eprasa.pl 3ff410f831

Koktajl jagodowo-bananowy

Szklanka jagód, banan, ½ szklanki niesłodzonego mleka kokosowego, łyżka miodu, łyżka soku z limonki, ¼ łyżeczki ekstraktu z wanilii, szklanka kostek lodu

Jagody i banana miksujemy z mleczkiem kokosowym, miodem i sokiem z limonki. Dodajemy ekstrakt z wanilii oraz kostki lodu. Przelewamy bo szklanek, wierzch posypujemy gorzką czekoladą.

Koktajl szpinakowo-ogórkowy

Pęczek szpinaku, 2 garści jarmużu, zielone jabłko (np. kwaśne papierówki), ogórek, gruszka, szczypta morskiej soli

Myjemy wszystkie ww. składniki, obieramy jabłko, ogórek, gruszkę, dokładnie miksujemy. Doprawiamy solą. Jeśli koktajl jest za gęsty możemy rozcieńczyć odrobiną wody.

Koktajl jabłko i szpinak

2 szklanki szpinaku, 2 jabłka, ½ szklanki tofu, ¼ szklanki mleka sojowego i soku pomarańczowego, łyżka kiełek pszenicznych, łyżka miodu, 2 łyżki soku z cytryny, szklanka kostek lodu

W pojemniku blendera umieszczamy umyty i osuszony szpinak, obrane pokrojone jabłko oraz pozostałe ww. składniki. Miksujemy do uzyskania gładkiej, jednolitej konsystencji napoju. Koktajl przelewamy do szklanek, dekorujemy świeżymi listkami melisy lub pietruszki.

Truskawki z syropem klonowym i kiełkami pszenicy

2 szklanki truskawek, 1½ szklanki mleka, ¼ szklanki syropu klonowego i kiełków pszenicznych, szczypta startego cynamonu, 1½ szklanki kostek lodu

Truskawki myjemy, osuszamy i szypułkujemy. Miksujemy ze sobą wszystkie składniki.

Zmrożony koktajl z zielonymi liśćmi

1 szklanka dowolnych zielonych liści (np. jarmuż, szpinak, pietruszka, pokrzywa, rukola, roszponka, liście buraka), banan, kiwi, jabłko, garść pestek dyni, 2 łyżki siemienia lnianego, 4 kostki lodu, 200 ml wody

Liście pozbawiamy z twardych szypułek. Wszystkie składniki umieszczamy w blenderze i miksujemy na gładki koktajl.

Koktajl z ogórka i mięty

500 g ogórków, sok z ½ cytryny, szklanka listków świeżej mięty, łyżka miodu

Ogórki myjemy, obieramy, kroimy na mniejsze kawałki, wkładamy do pojemnika, miksujemy. Dodajemy listki świeżej mięty, sok z cytryny. Ponownie miksujemy, do momentu uzyskania jednolitej konsystencji. Koktajl podajemy schłodzony z kostkami lodu. Dekorujemy – plasterkami ogórka i listkami mięty.

Koktajl malinowo-jaglany

2 szklanki mleka roślinnego (np. migdałowego lub sojowego), 2/3 szklanki ugotowanej kaszy jaglanej (1/3 szklanki suchej kaszy), szklanka malin, 10 daktyli, łyżeczka ekstraktu z wanilii, łyżka oleju kokosowego

Daktyle moczymy przez ok. 20 minut w gorącej wodzie (lub przez noc w zimnej), odcedzamy, wrzucamy do blendera razem z pozostałymi składnikami. Całość dokładnie miksujemy, rozlewamy do szklanek, posypujemy świeżymi owocami.

Fot. pexels.com

eprasa.pl 3ff410f831

LATO W OGRODZIE

ROŚLINY OZDOBNE

Jeżeli nie zrobiliśmy tego w czerwcu, na początku lipca trzeba wykopać cebule hiacyntów, narcyzów, szachownic, śniedków i kwitnących wiosną czosnków ozdobnych. Cebule hiacyntów koniecznie wykopujmy co roku, gdyż źle znoszą letnie opady deszczu. Cebule pozostałych roślin wystarczy wykopać co 3 lata. Wykopane cebule przeglądamy i wyrzucamy te porażone chorobami. Pozostałe przechowujemy, aby posadzić je jesienią.

W lipcu zaczynają kwitnąć mieczyki. Jeśli ścinamy kwiatostany do wazonu, należy to zrobić w fazie ledwie wybarwionych pąków, kiedy najniższe kwiaty zaczynają się dopiero otwierać. Jeśli pozostawiamy kwiatostany na roślinie, to po ich przekwitnięciu trzeba je obciąć, aby nie dopuścić do zawiązywania owoców, bowiem to osłabia cebule. Na roślinie należy pozostawić przynajmniej cztery liście.

W pierwszej połowie lipca można wysiać rośliny jednoroczne, np. motylki, maczki kalifornijskie, które zdążą zakwitnąć przed jesiennymi chłodami. Wysiewamy także rośliny dwuletnie (dzwonki ogrodowe, malwy, stokrotki, bratki i niezapominajki), które zakwitną w następnym sezonie. Rośliny pikujemy 3-4 tygodnie po siewie, gdy mają po trzy listki. Do końca miesiąca można wysiewać maciejkę i rezedę.

Przesadzamy i rozmnażamy przez podział byliny skalne i rośliny okrywowe kwitnące wiosną (żagwin, płomyk szydlasty, rogownica, zawciąg, aster alpejski, barwinek, rojniki, rozchodniki, macierzanki). Można także dzielić wysokie byliny kwitnące latem, ale aby rośliny dobrze zniosły ten zabieg, po przekwitnięciu należy przyciąć im pędy. Po dwóch tygodniach byliny wykopujemy i dzielimy w ten sposób, aby każda część miała zdrowy i dobrze rozwinięty system korzeniowy.

W lipcu dzielimy kosaćce bródkowe (2-4 tygodnie po kwitnieniu) i przesadzamy je. Do dzielenia wybieramy egzemplarze mające przynajmniej 3 lata, silnie rozrośnięte, które nadmiernie się zagęściły.

DRZEWA I KRZEWY

Krzewom róż usuwamy pędy wyrastające z podkładek i przekwitłe kwiatostany oraz zasilamy nawozem dla róż. Od połowy lipca można rozpocząć okulizację (szczepienie). Jako podkładkę najczęściej stosuje się różę dziką i różę wielokwiatową.

Aby uniknąć drobnienia owoców i słabszego plonowania, warto regularnie podlewać rośliny sadownicze.

Latem dotkliwie możemy odczuć efekty rozwoju szkodników i chorób drzew owocowych, którym nie zapobiegliśmy w poprzednich miesiącach. Po zbiorach owoców usuńmy z ziemi wszelkie resztki owoców z objawami chorób i żerowania szkodników, gdyż mogą one być przyczyną ponownego wystąpienia problemu w przyszłym roku.

Kontynuujemy letnie cięcie drzew owocowych – wiśni, czereśni, jabłoni, grusz i brzoskwiń. W pierwszych dniach sierpnia przeprowadzamy cięcie jabłoni, których owoce dojrzewają pod koniec sierpnia lub na początku września. Podczas cięcia usuwa się lub skraca silne przyrosty roczne, zasłaniające dostęp światła do owoców w środkowej części korony drzewa. Dzięki temu jabłka będą dorodniejsze. Prześwietlające cięcie wiśni i czereśni przeprowadzamy natomiast po zbiorach, z reguły w drugiej połowie sierpnia. Wycinamy cienkie gałązki, które zbytnio zagęszczają korony drzew.

Zaraz po zbiorach prześwietlamy krzewy porzeczki, tak aby światło docierało do całego krzewu. Usunięte stare pędy niedługo zostaną zastąpione nowymi. W podobny sposób przycinamy agrest.

Po zbiorze owoców wykonujemy również cięcie śliwy. W celu rozluźnienia i zmniejszenia koron pojedyncze konary wycinamy całkowicie lub skracamy za odpowiednio ukierunkowanym odgałęzieniem.

Po zbiorze tradycyjnych (niepowtarzających owocowania) malin należy usunąć wszystkie pędy, które owocowały w bieżącym roku. Warto usunąć też nadmiar pędów, które mają owocować w roku przyszłym.

eprasa.pl 3ff410f831

☛ Wycinamy nieowocujące pędy letnie u winorośli. Pędy owocujące skracamy za 6-8 liściem powyżej owocującego grona.

☛ Jeżeli w ubiegłym roku miało miejsce gnicie owoców spowodowane przez brunatną zgniliznę, to na początku lipca trzeba przeprowadzić odpowiednie opryski przeciwko tej chorobie (zabieg powtórzyć po 14 dniach). Pamiętajmy też, aby usuwać owoce z objawami porażenia tą chorobą.

☛ Na rabatach bylinowych i pod krzewami ozdobnymi warto zastosować ściółkowanie. Ściółka ogranicza rozwój chwastów i wyparowywanie wody z gleby. Dzięki temu nie będzie konieczne tak częste podlewanie roślin. Pod rośliny kwasolubne dobrym materiałem na ściółkę jest przekompostowana kora sosnowa.

☛ Żywopłoty należy przynajmniej raz w miesiącu delikatnie przystrzyc. Przycinamy młode pędy na jednakowej wysokości, skracając je przynajmniej o połowę. Jeśli chcemy mocniej ograniczyć wzrost, pozostawiamy tylko 2-3 cm nowych przyrostów. Najlepiej ciąć żywopłot przy pochmurnej pogodzie – wtedy słońce nie poparzy świeżo odsłoniętych liści.

JAGODNIK

☛ Na ogół w drugiej połowie lipca kończymy zbiory truskawek. Teraz bardzo ważna jest odpowiednia pielęgnacja truskawek po zbiorach. Przede wszystkim usuwamy ściółkę. Dawniej polecano ścinanie liści truskawek. Zabieg ten miał usunąć choroby i niektóre szkodniki liści. Jednak obecnie uważa się, że jest on mało skuteczny, a może znacznie osłabić fotosyntezę – gromadzenie substancji zapasowych w części zdrewniałej truskawki. Potem odchwaszczamy międzyrzędzia oraz podlewamy truskawki, szczególnie gdy jest sucho i gorąco.

☛ Na glebach mało urodzajnych warto wykonać także nawożenie truskawek. Jeżeli rośliny mają już 3 lata, należy je usunąć i przygotować nowe miejsce pod uprawę.

WARZYWNIK

☛ W miejscach oczyszczonych z chwastów warto rozłożyć 5-centymetrową warstwę ściółki (np. mieloną korę), dzięki czemu zmniejszy się parowanie wody z gleby i utrudni rozwój chwastów.

☛ Nadszedł czas zbioru ziół. Liście oregano, tymianku, szałwii lekarskiej, estragonu, cząbru i mięty zbieramy przed okresem kwitnienia, ponieważ w okresie kwitnienia zioła te tracą swój aromat. Ważne jest, abyśmy nie spóźnili się ze zbiorami.

☛ Przeprowadzamy zbiór „na pęczki" marchwi, pietruszki, pora, selera i cebuli ze szczypiorem.

☛ Zbieramy czosnek posadzony wiosną – zbiór przeprowadzamy, gdy liście zżółkną i zasychają. W wolne miejsca możemy posiać na jesienny zbiór m.in. rzodkiewkę, rzodkiew, kapustę pekińską, sałatę roszponkę (na zbiór jesienny). Wysiewamy cebulę na zbiór w przyszłym roku.

☛ Latem regularnie doglądamy uprawianych warzyw. Nie wolno bagatelizować oznak występowania chorób i szkodników, a także niedoboru składników odżywczych w glebie. Około połowy lipca (w naszym regionie występuje on najpóźniej w kraju) może pojawić się mączniak rzekomy dyniowatych na ogórkach. Potem na późnych kapustach możemy obserwować czerń krzyżowych. Powinniśmy także zapobiegać zarazie ziemniaczanej na pomidorach, szczególnie jeżeli choroba ta zaatakowała już ziemniaki. Zwróćmy także uwagę na selery, gdyż może pojawić się na nich septorioza selera. Ze szkodników w warzywniku marchew może zaatakować połyśnica marchwianka, buraczki śmietka ćwiklanka, a ziemniaki stonka ziemniaczana.

☛ Przy ciepłej i suchej pogodzie konieczne jest odpowiednie nawadnianie upraw. Dużo wody potrzebują warzywa korzeniowe, kapustne i (szczególnie!) dyniowate, a także fasola (w okresie kwitnienia i zawiązywania strąków).

☛ Nie zapominajmy nawozić pomidorów, które potrzebują dużo azotu i potasu, odpowiedzialnego za smak i trwałość owoców pomidora. Pomidorom warto także usunąć zbędne pędy boczne wyrastające z kątów liści.

TRAWNIK

☛ Pamiętajmy o regularnym nawożeniu i wietrzeniu trawnika, co zahamuje wzrost mchu i chwastów. Rośliny takie jak mniszki, kaczeńce, mikołajki i stokrotki, usuwamy wraz z korzeniami, aby nie wyjaławiały trawnika.

☛ Trawnik regularnie podlewany i kosimy raz w tygodniu.

☛ Skoszoną trawę usuwamy z trawnika. Można ją rozsypać jako ściółkę pod krzewami, co zapobiegnie wysychaniu gleby i wzrostowi chwastów. Ściętą trawę możemy również dodać do kompostu.

Źródło: www.poradnikogrodniczy.pl; www.wymarzonyogrod.pl; www.fajneogrody.pl; www. ogrodnik-amator.pl

eprasa.pl 3ff410f831

KALENDARZ BIODYNAMICZNY

Lipiec 2024

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
1 ZI	00-18 2 18-24 ZI/PO	3 PO	00-23 4 23-24 PO/WO	5 WO ☺	6 WO ● NÓW	00-06 7 06-24 WO/OG ☼ 4.24-20.57
8 OG	00-16 9 16-24 OG/ZI	10 ZI Od 4.00 do 16.00	11 ZI	00-04 12 04-24 ZI/PO Od 18.00	13 PO Do 6.00	00-17 14 17-24 PO/WO ◐ I Kwadra ☼ 4.32-20.51
15 WO	16 WO	00-03 17 03-24 WO/OG	18 OG ☺	00-10 19 10-24 OG/ZI	20 ZI	00-14 21 14-24 ZI/PO ○ PEŁNIA ☼ 4.33-20.33
22 PO	00-15 23 15-24 PO/WO	24 WO Od 2.00 do 14.00	00-17 25 17-24 WO/OG	26 OG Od 2.00 do 14.00	00-19 27 19-24 OG/ZI	28 ZI ◑ III Kwadra ☼ 4.51-20.33
00-23 29 23-24 ZI/PO	30 PO	31 PO				

Sierpień 2024

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
			00-04 1 04-24 PO/WO	2 WO	00-13 3 13-24 WO/OG	4 OG ● NÓW ☼ 5.02-20.21
00-23 5 23-24 OG/ZI	6 ZI	7 ZI	00-12 8 12-24 ZI/PO Od 21.00	9 PO Do 10.00	10 PO	00-01 11 01-24 PO/WO ☼ 5.13-20.08
12 WO ◐ I Kwadra	00-12 13 12-24 WO/OG	14 OG	00-19 15 19-24 OG/ZI	16 ZI	17 ZI	00-00 18 00-24 ZI/PO ☼ 5.24-19.54
19 PO ○ PEŁNIA	00-01 20 01-24 PO/WO	21 WO Od 1.00 do 13.00	00-01 22 01-24 WO/OG Od 6.00 do 18.00	23 OG	00-02 24 02-24 OG/ZI	25 ZI ☼ 5.36-19.39
00-05 26 05-24 ZI/PO ◑ III Kwadra	27 PO	00-12 28 12-24 PO	29 WO	00-19 30 19-24 WO/OG	31 OG	

eprasa.pl 3ff410f831

Wrzesień 2024

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
						1 OG ☼ 5.47-19.23
00-06 06-24 2 OG/ZI	3 ZI ● NÓW	00-18 18-24 4 ZI/PO	5 PO Od 2.00 do 23.00	6 PO	00-07 07-24 7 PO/WO	8 WO ☼ 5.59-19.07
00-19 19-24 9 WO/OG	10 OG	11 OG ◖ I Kwadra	00-05 05-24 12 OG/ZI	13 ZI	00-10 10-24 14 ZI/PO	15 PO ☼ 6.10-18.50
00-12 12-24 16 PO/WO	17 WO	00-11 11-24 18 WO/OG ○ PEŁNIA Od 9.00	19 OG Do 4.00	00-11 11-24 20 OG/ZI	21 ZI	00-12 12-24 22 ZI/PO ☼ 6.22-18.34
23 PO	00-17 17-24 24 PO/WO ◗ III Kwadra	25 WO	26 WO	00-01 01-24 27 WO/OG	28 OG	00-12 12-24 29 OG/ZI ☼ 6.34-18.17
30 ZI						

FAZY KSIĘŻYCA: ● NÓW ◖ I KWADRA ○ PEŁNIA ◗ III KWADRA

Godziny sprzyjające rozwojowi roślin, której plonem ma być:

owoc, korzeń, kwiat, liść

Rośliny owocowe: bób, cukinia, dynia, fasola, groch, ogórek, pomidor, papryka, kukurydza, soja, truskawka, poziomka i wszystkie rośliny sadownicze.

Rośliny korzeniowe: burak, chrzan, cykoria, marchew, pietruszka korzeniowa, rzepa, rzodkiewka, seler korzeniowy, skorzonera, pasternak. Także dobre efekty osiąga się zaliczając do tej grupy: ziemniaka, cebulę, czosnek, pora i szparaga.

Rośliny kwiatowe: wszystkie kwiatowe rośliny ozdobne, a z roślin jadalnych słonecznik.

Rośliny liściowe: kapusta, kalarepa, jarmuż, pietruszka naciowa, seler naciowy, boćwina, szczypiorek, sałata, szpinak, szczaw oraz mimo że częścią użytkową jest kwiat - brokuł i kalafior.

00-07 - przykładowy przydział czasu sprzyjający uprawie określonych roślin

Żywioły: (ogień **OG**) (ziemia **ZI**) (powietrze **PO**) (woda **WO**)

CZAS SADZENIA - okres wspomagający wzrost roślin

☺ - Początek sadzenia

- Koniec sadzenia

Godziny: „od - do" prac ogrodniczych nie wykonujemy

DOROTA TOLKO, PZDR w Szczecinie
Źródło: Kalendarz biodynamiczny 2023, działkowiec

eprasa.pl 3ff410f831

Nowy instrument finansowy Funduszu Gwarancji Rolnych Plus

Nowy instrument finansowy Funduszu Gwarancji Rolnych (FGR) Plus jest finansowany w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027. Jest on kontynuacją FGR z PROW 2014-2020.

12 czerwca Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, we współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (BGK), wprowadziło do oferty nową gwarancję spłaty kredytu z możliwością uzyskania dotacji na spłatę odsetek dla sektora rolno-spożywczego z Funduszu Gwarancji Rolnych Plus (FGR Plus) – Agromax. Głównym zadaniem funduszu jest wsparcie gospodarstw rolnych, przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego, a także przedsiębiorstw świadczących usługi na rzecz rolnictwa i leśnictwa w dostępie do kredytów poprzez udzielenie gwarancji jako zabezpieczenia spłaty. Zabezpieczenia mają dotyczyć zarówno kredytów inwestycyjnych, jak i obrotowych, jednakże z naciskiem na kredyty inwestycyjne. Obok gwarancji beneficjenci mogą uzyskać dotację na spłatę odsetek.

Gwarancja Agromax stanowi pomoc publiczną w ramach PS WPR lub de minimis. Dzięki gwarancji Agromax z FGR Plus rolnicy oraz przetwórcy sektora rolno-spożywczego będą mogli w łatwiejszy sposób, w porównaniu do oferty rynkowej, i na korzystniejszych warunkach uzyskać kredyt. Ministerstwo liczy, że łatwiejszy dostęp do sfinansowania zaplanowanych inwestycji poprawi konkurencyjność branży rolnej na rynku. Nowa gwarancja jest finansowana z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

FGR Plus został utworzony na podstawie umowy pomiędzy MRiRW a BGK. Łączna wartość środków w Funduszu wynosi 681,5 mln zł, co powinno wygenerować akcję kredytową w kwocie ok. 3 mld zł. Budżet FGR Plus podzielono następująco:

- ✓ 282 mln zł – Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność,
- ✓ 70,5 mln zł – Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości w gospodarstwie,
- ✓ 94 mln zł – Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości w przedsiębiorstwach rolnych,
- ✓ 235 mln zł – Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa.

Jak działa FGR Plus?

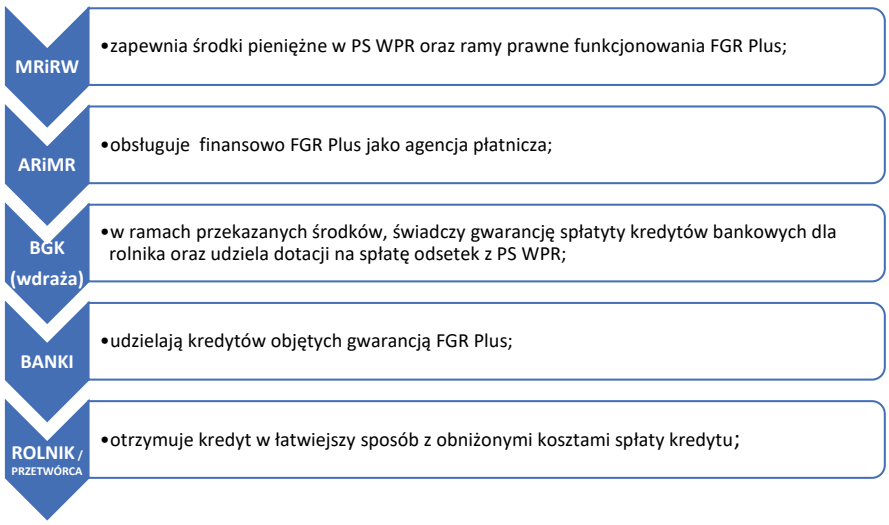

FGR Plus jest to wsparcie o charakterze zwrotnym, a MRiRW udziela tylko gwarancji spłaty kredytu i dotuje spłatę odsetek, co powoduje obniżenie kosztów obsługi kredytu dla rolnika i daje Bankom możliwość zaoferowania lepszych warunków kredytobiorcom.

Z gwarancji mogą skorzystać rolnicy oraz przetwórcy z sektora rolno-spożywczego. Gwarancja Agromax zabezpiecza do 80 proc. kwoty kredytu i nie może przekroczyć 5 mln zł w przypadku rolnika i małych i średnich przedsiębiorstw oraz 10 mln zł – w przypadku dużych przedsiębiorstw.

Okres finansowania kredytów różni się: dla kredytów obrotowych nieodnawialnych wynosi on 51 miesięcy, a dla kredytów inwestycyjnych do 183 miesięcy. Przy czym żadna z zaangażowanych w FGR Plus instytucji nie pobiera prowizji za objęcie kredytu gwarancją. Kredytobiorcy mogą również skorzystać z dodatkowego wsparcia, w postaci dotacji na spłatę odsetek przez okres 2 lat: małe gospodarstwa rolne, których wielkość ekonomiczna nie przekracza 25 tys. euro do 50% lub w przypadku inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu albo realizujących cele Strategii „Od pola do stołu" do 100%. W przypadku „młodego rolnika" (rolnik, który nie ukończył 40. roku życia) dotacja może wynosić nawet 100 proc. kwoty raty odsetkowej.

Wiceminister Adam Nowak na zorganizowanej przez MRiRW konferencji stwierdził „ Utworzenie i wdrożenie FGR Plus jest następstwem dobrej współpracy między Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi a Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz bankami kredytującymi (spółdzielczymi i komercyjnymi). To pokazuje, że wspieramy rolników w sposób przemyślany – nie tylko w formie dotacji i rekompensat, lecz także w formie finansowania zwrotnego".

Powtórzmy jeszcze raz – za udzielenie gwarancji bank nie pobiera prowizji i opłat. Bezpłatna gwarancja Agromax

eprasa.pl 3ff410f831

z FGR Plus może zabezpieczać dwa rodzaje kredytów:
✓ inwestycyjny – udzielony na finansowanie inwestycji materialnych (np. ciągnik, maszyna rolnicza lub wyposażenie chlewni albo obory) i niematerialnych (np. system do automatyzacji żywienia zwierząt) **inwestycji związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą w sektorze rolnym;**
✓ obrotowy nieodnawialny – udzielony z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej, powiązany z inwestycją finansowaną kredytem inwestycyjnym zabezpieczonym gwarancją Agromax.

Odbiorcy wsparcia w poszczególnych interwencjach

✓ I 10.1.2. - Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność
Rolnik prowadzący gospodarstwo rolne
Przykłady inwestycji:
1) zakup maszyn, urządzeń, sprzętu, wyposażenia rolniczego;
2) zakup i montaż instalacji służących produkcji energii ze źródeł odnawialnych na użytek gospodarstwa;
3) budowa, przebudowa, remont budynków lub budowli;
4) zakładanie sadów lub plantacji krzewów owocowych;
5) zakup zwierząt gospodarskich, roślin;
6) budowa ujęć wody, w tym studni, zbiorników;
7) zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu prowadzonej działalności rolniczej;
8) zakup nowoczesnych (w tym cyfrowych) technologii lub innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie;
9) zakup maszyn, urządzeń służących do przechowalnictwa, suszenia, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży;
10) zakup gruntów (do 10% wartości kredytu, a w przypadku młodego rolnika do 100% wartości kredytu).

✓ I 10.6.2. - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości – w gospodarstwie
Rolnik lub mikroprzedsiębiorca w zakresie przetwarzania albo zbywania przetworzonych produktów rolnych i nierolnych
Przykłady inwestycji:
1) budowa, rozbudowa, przebudowa budynków/pomieszczeń służących do prowadzenia działalności przetwórczej, magazynowania, wprowadzania do obrotu produktów rolnych;
2) zakup maszyn lub urządzeń związanych z przetwórstwem, magazynowaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych;
3) wdrażanie systemów zarządzania jakością;
4) koszty w zakresie wprowadzania do obrotu produktów ponoszone przez grupy producentów rolnych i ich związki, spółdzielnie, spółdzielnie rolników, organizacje producentów i ich zrzeszenia, organizacje międzybranżowe.

✓ I 10.9. - Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa – ta interwencja jest jeszcze w fazie przygotowawczej. Będzie uruchomiona na początku przyszłego roku
Małe i średnie przedsiębiorstwa w ramach świadczenia usług rolniczych wspomagających produkcję roślinną, lub wspomagających chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, wspomagających usługi następujące po zbiorach albo usługi leśne.
Przykłady inwestycji:
1) zakup wyposażenia, sprzętu, maszyn, urządzeń związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą w zakresie usług rolniczych i leśnych lub na rzecz utrzymania urządzeń wodnych;
2) zakup sprzętu komputerowego i technologii cyfrowych niezbędnych do świadczenia usług rolniczych lub leśnych;
3) zakup ciągnika rolniczego i leśnego w celu świadczenia usług związanych z rolnictwem lub w zakresie świadczenia usług leśnych.

✓ I 10.7.2. - Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości - poza gospodarstwem
Małe i średnie przedsiębiorstwa, i duże przedsiębiorstwa przetwarzające produkty rolne i wytwarzające w wyniku tego procesu produkty rolne lub nierolne
Przykłady inwestycji:
1) budowa, rozbudowa, przebudową budynków/pomieszczeń służących do prowadzenia działalności przetwórczej, magazynowania;
2) zakup maszyn lub urządzeń związanych z przetwórstwem, magazynowaniem;
3) wdrażanie systemów zarządzania jakością;
4) koszty w zakresie wprowadzania do obrotu produktów ponoszone przez grupy producentów rolnych i ich związki, spółdzielnie, spółdzielnie rolników, organizacje producentów i ich zrzeszenia, organizacje międzybranżowe;
5) wytwarzanie gotowej paszy wolnej od organizmów genetycznie zmodyfikowanych (bez-GMO) w oparciu o rośliny białkowe;
6) przetwarzanie odpadów żywności i produktów ubocznych przetwórstwa na biokomponenty.

Pierwszym bankiem oferującym kredyt objęty nową gwarancją i dopłatą do odsetek jest Bank Spółdzielczy w Brodnicy. W najbliższym czasie oferta znajdzie się także w innych bankach, które podpisały umowę z BGK. Lista banków, w których można wziąć kredyt i skorzystać z gwarancji z dopłatą znajduje się na stronie internetowej BGK.

Więcej szczegółowych informacji na temat gwarancji i dotacji na spłatę odsetek z FGR Plus można znaleźć pod linkiem:
www.bgk.pl/male-i-srednie-przedsiebiorstwa/zabezpieczenie-finansowania/gwarancja-agromax/

Źródło: Konferencja instrumenty finansowe z Funduszu Gwarancji Rolnych (FGR) Plus w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027, która odbyła się w MRiRW w Warszawie w dniu 12 czerwca 2024 r. oraz materiały pokonferencyjne

eprasa.pl 3ff410f831

Premie dla młodych rolników

Od 19 czerwca do 16 sierpnia ARiMR przyjmuje wnioski o przyznanie premii dla młodych rolników.

O wsparcie może ubiegać się osoba fizyczna, która:
✓ w dniu złożenia wniosku ma ukończone 18 lat i ma nie więcej niż 40 lat (nieukończone 41 lat);
✓ rozpoczęła prowadzenie działalności rolniczej nie wcześniej niż 24 miesiące przed dniem złożenia wniosku albo nie rozpoczęła jeszcze prowadzenia działalności rolniczej;
✓ ma numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;
✓ posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe lub umiejętności przydatne do prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie jako kierujący albo zobowiąże się do ich uzupełnienia, z wyłączeniem stażu pracy, w okresie 3 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy i rozpocznie uzupełnianie kwalifikacji (wykształcenia) najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy;
✓ złoży biznesplan oraz zobowiąże się do zrealizowania go w terminie nie dłuższym niż 3 pełne lata kalendarzowe następujące po roku wyjściowym niezależenie od daty zawarcia umowy.

Pomoc przysługuje tylko raz na osobę i gospodarstwo wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego i docelowego, z wyjątkiem: wymiany gruntów, śmierci poprzedniego beneficjenta, rezygnacji z pomocy lub zwrotu 100 proc. kwoty wypłaconej pomocy.

Na co można przeznaczyć wsparcie?
Premie przyznaje się na rozpoczynanie i rozwój działalności rolniczej w gospodarstwie przez młodych rolników w zakresie wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania do sprzedaży nieprzetworzonych produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie. Wsparcie można przeznaczyć na inwestycje w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne. Mogą to być np.:
✓ inwestycje budowlane związane z budynkami lub budowlami wykorzystywanymi do wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania ich do sprzedaży;
✓ zakup nieruchomości rolnych;
✓ zakup stada podstawowego zwierząt gospodarskich;
✓ inwestycje w nasadzenia trwałe w sadach i na plantacjach wieloletnich;
✓ zakup nowych maszyn, urządzeń, wyposażenia, sprzętu, w tym sprzętu komputerowego, pojazdów, służących wsparciu wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania ich do sprzedaży;
✓ zakup wartości niematerialnych i prawnych służących wsparciu wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania ich do sprzedaży, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż 1 rok (między innymi programy komputerowe).

Formy wsparcia
Pomoc ma formę premii, a jej kwota to 200 tys. zł. Wypłacana jest w dwóch ratach:
✓ 70 proc. kwoty przyznanej pomocy, tj. 140 tys. zł, jest wypłacane po podpisaniu umowy o przyznaniu premii i złożeniu wniosku o płatność I raty;
✓ 30 proc. kwoty pomocy, tj. 60 tys. zł, wypłacane jest po realizacji biznesplanu i złożeniu wniosku o płatność II raty.
Wsparcie jest realizowane z budżetu PS dla WPR na lata 2023-2027.

RED.

eprasa.pl 3ff410f831

Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF

Od 27 czerwca do 2 sierpnia trwa nabór wniosków na inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF. Pula środków wynosi 230 mln zł.

O wsparcie mogą ubiegać się rolnicy – osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Muszą oni spełnić następujące warunki:

• posiadać nieruchomość co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy;

• prowadzić zarejestrowane tam:

a. chów lub hodowlę nie mniej niż 50 świń lub

b. chów lub hodowlę metodami ekologicznymi, nie mniej niż 27 świń lub

c. hodowlę świń ras rodzimych lub świń ras czystych;

• w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy mieć ukończone 18 lat (osoby fizyczne);

• mieć nadany numer identyfikacyjny w ewidencji producentów.

Pozyskane środki będzie można przeznaczyć m.in. na: wykonanie ogrodzenia, utworzenie zadaszonej niecki dezynfekcyjnej, wyposażenie gospodarstwa rolnego w urządzenia do dezynfekcji, zapewnienie możliwości zdezynfekowania się osób zajmujących się obsługą świń, budowę lub przebudowę magazynu do przechowywania słomy, posadowienie silosu na paszę gotową lub zboże przeznaczone na paszę i zapewnienie utrzymywania świń odrębnie od innych zwierząt.

Maksymalna kwota dofinansowania, w całym okresie realizacji PS WPR 2023-2027 wynosi 100 tys. zł. Pomoc udzielana będzie w formie refundacji 80% kosztów kwalifikowanych lub – w przypadku inwestycji związanych z budową ogrodzenia – 80% zryczałtowanych stawek, które wynoszą:

• 330 zł za metr bieżący ogrodzenia;

• 2960 zł za jedną bramę;

• 1000 zł za jedną furtkę.

Do 10% inwestycji mogą stanowić tzw. koszty ogólne.

Wsparcie będzie finansowane z budżetu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Źródło:www.gov.pl/web/arimr

RED.

Wsparcie na bioasekurację – pomoc de minimis

Producenci rolni, którzy prowadzą gospodarstwo rolne, w którym utrzymywane są świnie, mogą do 26 lipca składać wnioski o udzielenie pomocy o charakterze pomocy de minimis w rolnictwie na refundację 100 proc. wydatków poniesionych w roku 2024 r. na działania związane z bioasekuracją.

Refundacji podlega:

1. zakup mat dezynfekcyjnych;
2. zakup sprzętu do wykonania zabiegów dezynfekcyjnych, dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych oraz produktów biobójczych, środków dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych;
3. zakup odzieży ochronnej i obuwia ochronnego;
4. zabezpieczenie budynków, w których są utrzymywane świnie, przed dostępem zwierząt domowych;
5. przebudowę lub remont pomieszczeń w celu utrzymywania świń w gospodarstwie w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne – w przypadku gospodarstwa, w którym utrzymuje się średniorocznie nie więcej niż 50 sztuk świń.

Wnioski należy składać do kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę producenta rolnego. Formularz wniosku będzie dostępny na stronie internetowej Agencji. Do wniosku o udzielenie pomocy należy dołączyć:

1) faktury lub ich kopie, rachunki wystawione zgodnie z odrębnymi przepisami lub ich kopie, lub kopie umów zlecenia lub umów o dzieło, dotyczące poniesionych wydatków wraz z dowodami zapłaty potwierdzającymi poniesienie tych wydatków do dnia zakończenia terminu składania wniosków w danym roku kalendarzowym;

2) oświadczenia albo zaświadczenia dotyczące pomocy de minimis lub pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie oraz informacje niezbędne do udzielenia tej pomocy, o których mowa w przepisach o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

Źródło: www.gov.pl/web/rolnictwo

RED.

eprasa.pl 3ff410f831

Wsparcie dla producentów owoców i warzyw

Do 22 lipca organizacje producentów owoców i warzyw mogą składać wnioski o dofinansowanie na realizację działań, które mają zapisane w swoich programach operacyjnych.

O pomoc będą mogą ubiegać się organizacje producentów owoców i warzyw uznane przez dyrektora oddziału regionalnego ARiMR oraz zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw posiadające status uznania nadany przez prezesa ARiMR. Wsparcie można otrzymać na realizację działań zapisanych w programie operacyjnym w zakresie 6 interwencji.

• I.7.1 – Poprawa infrastruktury służącej do planowania i organizacji produkcji, dostosowania produkcji do popytu w odniesieniu do jakości i ilości, optymalizacji kosztów produkcji i zwrotu z inwestycji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw.

• I.7.2 – Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw.

• I.7.3 – Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw.

• I.7.4 – Wycofanie z rynku owoców i warzyw.

• I.7.5 – Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu.

• I.7.6 – Badania i rozwój.

Pomoc będzie wypłacana w formie refundacji do 50% wydatków poniesionych z funduszu operacyjnego na działania zatwierdzone w programie operacyjnym i będzie równa kwocie wpłaconych przez organizację lub związek składek na fundusz operacyjny. Jednocześnie kwota dofinansowania nie będzie mogła przekroczyć:

• 4,1% wartości produktów sprzedanych (WPS) przez organizację producentów w okresie odniesienia lub 4,6% pod warunkiem wykorzystania nadwyżki 0,5% WPS na zapobieganie sytuacjom kryzysowym i zarządzanie ryzykiem, promocję i marketing, ochronę środowiska naturalnego lub badania i rozwój,

• 4,5% wartości produktów sprzedanych (WPS) przez zrzeszenie organizacji producentów w okresie odniesienia lub 5% pod warunkiem wykorzystania nadwyżki 0,5% WPS na zapobieganie sytuacjom kryzysowym i zarządzanie ryzykiem, promocję i marketing, ochronę środowiska naturalnego lub badania i rozwój.

Wsparcie będzie realizowane z budżetu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Źródło: www.gov.pl/web/arimr

RED.

Dopłaty do materiału siewnego

Do 10 lipca można jeszcze ubiegać się o dopłaty z tytułu zużytego materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany lub ekologicznego materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany.

O wsparcie mogą starać się producenci rolni, którzy m.in:

✓ są zarejestrowani w krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;

✓ posiadają działki rolne, na których uprawia się gatunki roślin uprawnych objęte dopłatami, o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 1 ha;

Dopłatami nie są objęte uprawy przeznaczone na przedplon lub poplon.Wysokość pomocy zostanie wyliczona jako iloczyn deklarowanej przez rolnika we wniosku powierzchni upraw i stawki dopłaty. Stawki wynoszą:

✓ dla materiału siewnego konwencjonalnego:

- 65 zł – w przypadku zbóż i mieszanek zbożowych lub mieszanek pastewnych;
- 115 zł – w przypadku roślin strączkowych;
- 350 zł – w przypadku ziemniaków.

✓ dla materiału siewnego ekologicznego:

- 78 zł – w przypadku zbóż i mieszanek zbożowych lub mieszanek pastewnych;
- 138 zł – w przypadku roślin strączkowych;
- 420 zł – w przypadku ziemniaków.

Wsparcie ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie. Całkowita kwota przyznana jednemu producentowi rolnemu nie może przekroczyć wysokości 20 000 euro w okresie trzech lat podatkowych (obrotowych).

Źródło: www.gov.pl/web/arimr

RED.

eprasa.pl 3ff410f831

Kalkulacje rolnicze

Przedstawiamy zestaw przykładowych kalkulacji kosztów i wyników produkcji rolnej prawdopodobnych dla warunków występujących na obszarze działania ZODR w Barzkowicach.

EWA WENC, MAREK GARDYGAJŁO, ANDRZEJ KAMIŃSKI
ZODR w Barzkowicach

Rachunek ekonomiczny uwzględnia rozwiązania wynikające z sytuacji cenowo-rynkowej. Jego istotnymi elementami są zróżnicowane nakłady produkcyjne – różne dla warunków normalnych oraz dla poziomu minimum, decydujące o efektywności produkcji roślinnej.

Kalkulacje sporządzone zostały z uwzględnieniem elementów metodyki liczenia nadwyżki bezpośredniej, obowiązującej w krajach UE, zachowując jednak ogólny charakter opracowania.

Przykładowe kalkulacje dla podstawowych i specjalistycznych kierunków produkcji rolnej mogą posłużyć do oceny ekonomicznej danej produkcji lub jako wzorzec kalkulacji dla konkretnego gospodarstwa.

Opracowanie sporządzono według stanu i wartości cenowo-rynkowych w I kwartale 2024 r. W opracowaniu przyjęto następujące założenia:

- Nakłady produkcyjne przyjęto według wymaganego minimum technologicznego dla poszczególnych poziomów wydajności.
- Niektóre nakłady produkcyjne dostosowano do praktycznie występujących warunków wykonawczych, np. jako zestaw maszyn lub ich formy zagregowane.
- Wydajności jednostkowe produkcji roślinnej – odniesione do poziomu nakładów pod plony określone w dwóch wariantach, jako plon wysoki i niski.
- Ceny skupu większości produktów rolnych – jako przeciętne ceny uzyskiwane lub przewidywane w 2024 r. Przyjęte ceny skupu określono wobec ofert skupowych oraz tendencji rynkowych.
- Ceny środków do produkcji – na podstawie prowadzonych notowań na terenie województwa, z uwzględnieniem aktualnych średnich cen w I kwartale 2024 r.
- Ceny jednostkowe pracy sprzętu – według ustalonych przez Ośrodek Doradz-

PRZYKŁADOWA KALKULACJA

kosztów i wyników produkcji 1 ha KUKURYDZY na ziarno

Założenia ogólne: plon (dt/ha) wysoki 60,0 marzec 2024
plon (dt/ha) niski 50,0
Nawożenie: obornik (dt/ha) 0 mineralne: NPK kg/ha poziom: niższy 300 wyższy 335

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	Cena jedn. zł	Plon niski		Plon wysoki	
				ilość jedn.	wartość zł	ilość jedn.	wartość zł
I.	**Koszty bezpośrednie**				**3 200,16**		**3 454,40**
1.	**Materiał siewny**				**800,00**		**800,00**
	- nasiona, sadzeniaki - własne	j.s.			0,00		
	- z zakupu	j.s.	400,00	2,0	800,00	2,0	800,00
2.	**Nawozy mineralne i dolistne**				**1 714,40**		**1 896,00**
	- azotowe - N	kg	5,78	100,0	578,00	110,0	636,00
	- fosforowe - P	kg	6,90	80,0	552,00	90,0	621,00
	- potasowe - K	kg	3,62	120,0	434,40	135,0	489,00
	- mikroelementy						
	- wapno nawozowe (1/4 wartości)				150,00		150,00
3.	**Środki ochrony roślin**				**685,76**		**758,40**
	- zaprawy						
	- herbicydy				428,60		474,00
	- insektycydy				257,16		284,40
	- fungicydy						
	- regulatory wzrostu, defolianty						
II.	**Pozostałe koszty**				**2 474,00**		**2 669,00**
1.	**Koszty uprawy i zbioru**				**1 570,00**		**1 665,00**
	- uprawki pożniwne	godz.	90,00	1,0	90,00	1,0	90,00
	- orka właściwa	godz.	150,00	2,5	375,00	2,5	375,00
	- nawożenie przedsiewne	godz.	90,00	0,5	45,00	0,6	54,00
	- zabiegi doprawiające i uzupełn.	godz.	90,00	1,0	90,00	1,0	90,00
	- siew/sadzenie	godz.	180,00	1,0	180,00	1,0	180,00
	- nawożenie pogłówne	godz.	90,00	1,0	90,00	1,2	108,00
	- ochrona i dożywianie	godz.	90,00	1,2	108,00	1,8	162,00
	- zbiór kombajnem (z rozdr. słomy)	ha	480,00	1,0	480,00	1,0	480,00
	- zbiór lub rozdrabnianie słomy						
	- transport plonu	godz.	140,00	0,8	112,00	0,9	126,00
	- transport słomy						
2.	**Koszty specjalistyczne**				**360,00**		**435,00**
	- suszenie nasion (5 zł za tonoprocent)	t	60,00	5,0	300,00	6,0	360,00
	- donajem pracy	godz.	30,00	2,0	60,00	2,5	75,00
	- inne (sznurek, folia, itp.)						
3.	**Koszty ogólne**				**544,00**		**569,00**
	- podatek rolny				224,00		224,00
	- koszty ogólnogosp. (10% k. bezpośred.)				320,00		345,00
III.	**Ogółem koszty**				**5 674,16**		**6 123,40**

Plon ziarna (dt/ha)		50,00	60,00
Wartość produkcji przy cenie (zł/dt)	**80,00**	4 000,00	4 800,00
Nadwyżka bezpośrednia (wart. prod. - koszty bezpośr.)		**800,00**	**1 345,60**
Dochód z produkcji (wart. prod. - koszty ogół.)		- 1 674,16	- 1 323,40
Płatności bezpośrednie - Podstawowe Wsparcie Dochodów		502,35	502,35
Ogółem przychody		**4 502,35**	**5 302,35**
Dochód rolniczy - zł/ha (dochód prod. + dopłaty)		**- 1 172,00**	**- 821,00**
Wskaźnik opłacalności (%)		**79,35**	**86,59**

eprasa.pl 3ff410f831

PRZYKŁADOWA KALKULACJA
kosztów i wyników produkcji 1 ha ŁUBINU SŁODKIEGO

Założenia ogólne: plon (dt/ha) wysoki 22,0 marzec 2024
plon (dt/ha) niski 17,0
Nawożenie: obornik (dt/ha) 0 mineralne: NPK kg/ha poziom: niższy 125 wyższy 145

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	Cena jedn. zł	Plon niski		Plon wysoki	
				ilość jedn.	wartość zł	ilość jedn.	wartość zł
I.	**Koszty bezpośrednie**				**2 062,80**		**2 297,40**
1.	**Materiał siewny**				**495,00**		**495,00**
	- nasiona, sadzeniaki - własne	dt					
	- z zakupu	dt	330,00	1,5	495,00	1,5	495,00
2.	**Nawozy mineralne i dolistne**				**783,00**		**889,00**
	- azotowe - N						
	- fosforowe - P	kg	6,90	55,0	380,00	65,0	449,00
	- potasowe - K	kg	3,62	70,0	253,00	80,0	290,00
	- mikroelementy						
	- wapno nawozowe (1/4 wartości)				150,00		150,00
3.	**Środki ochrony roślin**				**784,80**		**913,40**
	- zaprawy/ nitragina				55,00		55,00
	- herbicydy				274,05		311,15
	- insektycydy						
	-fungicydy				195,75		222,25
	-regulatory wzrostu, defolianty	kg, l	130,00	2,0	260,00	2,5	325,00
II.	**Pozostałe koszty**				**1 856,00**		**1 972,00**
1.	**Koszty uprawy i zbioru**				**1 366,00**		**1 443,00**
	- uprawki pożniwne	godz.	90,00	1,0	90,00	1,0	90,00
	- orka właściwa	godz.	150,00	2,5	375,00	2,5	375,00
	- nawożenie przedsiewne	godz.	90,00	0,5	45,00	0,6	54,00
	- zabiegi doprawiające i uzupełn.	godz.	90,00	0,8	72,00	0,8	72,00
	-						
	- siew/sadzenie	godz.	180,00	1,0	180,00	1,0	180,00
	-						
	- ochrona i dożywianie	godz.	90,00	0,6	54,00	1,2	108,00
	- zbiór kombajnem (z rozdr. słomy)	ha	480,00	1,0	480,00	1,0	480,00
	-						
	- transport plonu	godz.	140,00	0,5	70,00	0,6	84,00
	-						
2.	**Koszty specjalistyczne**				**60,00**		**75,00**
	- czyszczenie i suszenie nasion						
	- donajem pracy	godz.	30,00	2,0	60,00	2,5	75,00
	- inne (sznurek, folia, itp.)						
3.	**Koszty ogólne**				**430,00**		**454,00**
	- podatek rolny				224,00		224,00
	- koszty ogólnogosp. (10% k. bezpośred.)				206,00		230,00
III.	**Ogółem koszty**				**3 919,00**		**4 269,40**

Plon ziarna (dt/ha)		17,00	22,00
Wartość produkcji przy cenie (zł/dt)	**100,00**	1 700,00	2 200,00
Nadwyżka bezpośrednia (wart. prod. - koszty bezpośr.)		**- 362,80**	**- 97,40**
Dochód z produkcji (wart. prod. - koszty ogół.)		- 2 219,00	- 2 069,40
Płatności bezpośrednie - Podstawowe Wsparcie Dochodów		502,35	502,35
Płatność do roślin strączkowych na ziarno do 75 ha		823,91	823,91
Ogółem przychody		**3 026,26**	**3 526,26**
Dochód rolniczy - zł/ha (dochód prod. + dopłaty)		**- 892,74**	**- 743,14**
Wskaźnik opłacalności (%)		**77,22**	**82,59**

twa kosztów eksploatacji w przeciętnym gospodarstwie oraz średnich cen najmu usług rolniczych w III kwartale 2023 r.

• Najem pracy – stawki za 1 godz. przyjęto na podstawie notowań cen własnych.

• Koszty ogólnogospodarcze obejmują koszty ogólnoorganizacyjne, finansowe itp. niewyodrębnione w kalkulacji.

W kalkulacjach nie uwzględniono:

- podatku VAT przy sprzedaży produktów rolnych,
- dopłat dodatkowych, ONW i do materiału siewnego,
- wartości nakładów pracy własnej, która stanowi element dochodu rolniczego.

Składki KRUS w III kwartale

Wysokość składki na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie za podlegającego przez cały miesiąc rolnika, małżonka, domownika i pomocnika rolnika w III kwartale 2024 r. wynosi 60,00 zł miesięcznie (składka zdrowotna pomocnika – 234 zł/miesięcznie).

Jeżeli rolnik, małżonek lub domownik objęty jest tym ubezpieczeniem na wniosek wyłącznie w zakresie ograniczonym, należna składka stanowi 1/3 pełnej składki, tj. 20,00 zł miesięcznie.

Jednocześnie, jak informuje KRUS, że w czerwcu wysokość emerytury podstawowej wyniosła 1 602,86 zł, w związku z tym podstawowa miesięczna składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe za rolników, małżonków i domowników w III kwartale 2024 r. wynosi 160,00 zł.

Dodatkowa miesięczna składka na to ubezpieczenie za rolników prowadzących gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 50 ha przeliczeniowych użytków rolnych stanowić będzie:

• 12% emerytury podstawowej, tj. 192,00 zł dla gospodarstw rolnych obejmujących obszar użytków rolnych do 100 ha przeliczeniowych,

• 24% emerytury podstawowej, tj. 385,00 zł dla gospodarstw rolnych obejmujących obszar użytków rolnych powyżej 100 ha przeliczeniowych do 150 ha przeliczeniowych,

• 36% emerytury podstawowej, tj. 577,00 zł dla gospodarstw rolnych obejmujących użytki rolne powyżej 150 ha przeliczeniowych do 300 ha przeliczeniowych,

• 48% emerytury podstawowej, tj. 769,00 zł dla gospodarstw rolnych obejmujących użytki rolne powyżej 300 ha przeliczeniowych.

Jednocześnie Kasa przypomina, że ustawowy termin uregulowania należnych składek za:

• rolników, małżonków i domowników za III kwartał 2024 r. upływa z dniem 31 lipca 2024 r.

• pomocników rolnika za dany miesiąc upływa z 15 dniem następnego miesiąca.

Źródło: www.gov.pl/web/krus

RED.

eprasa.pl 3ff410f831

INFORMACJA HANDLOWO-RYNKOWA

Na podstawie informacji zebranych w PZDR opracowały
BARBARA GROBELSKA, ZODR Oddział w Koszalinie
EWA WENC, ZODR w Barzkowicach

Wybrane ceny w dniu 4.06.2024 r.

Produkty rolne - ceny skupu netto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Gryka	dt	-	100,00	82,00	-	-	-	91,00	82,00	100,00
Jęczmień konsumpcyjny	dt	65,00	69,75	66,50	-	-	67,50	67,19	65,00	69,75
Kukurydza	dt	-	80,00	79,00	-	81,50	-	80,17	79,00	81,50
Łubin słodki	dt	100,00	105,00	-	-	-	-	102,50	100,00	105,00
Owies konsumpcyjny	dt	95,00	90,00	80,00	-	-	-	88,33	80,00	95,00
Owies paszowy	dt	76,50	70,00	-	-	76,00	-	74,17	70,00	76,50
Peluszka	dt	95,00	-	-	-	-	-	95,00	95,00	95,00
Pszenica konsumpcyjna	dt	92,50	98,25	94,33	96,75	100,00	90,00	95,31	90,00	100,00
Pszenica paszowa	dt	78,00	83,50	82,67	77,00	80,00	78,33	79,92	77,00	83,50
Pszenżyto	dt	64,33	69,00	68,67	62,50	68,75	60,25	65,58	60,25	69,00
Jałówki opasane (kl. E)	kg	9,00	-	11,00	11,50	7,50	11,00	10,00	7,50	11,50
Maciory i braki	kg	4,02	-	3,50	-	5,47	4,00	4,25	3,50	5,47
Mleko	l	2,17	-	1,55	-	1,95	1,92	1,90	1,55	2,17
Młode bydło opasowe (kl. A)	kg	8,50	-	13,00	11,50	-	11,00	11,00	8,50	13,00
Tuczniki kl. I	kg	7,02	6,80	8,00	-	7,70	7,07	7,32	6,80	8,00

Pasze - ceny brutto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
dla bydła										
Koncentrat KBO	dt	-	-	-	-	-	310,00	310,00	310,00	310,00
Mieszanka B	dt	-	-	-	252,00	-	-	252,00	252,00	252,00
Mieszanka BO	dt	-	-	-	352,00	-	-	352,00	352,00	352,00
Mieszanka cielak	dt	-	184,00	-	272,00	-	275,00	243,67	184,00	275,00
dla trzody										
Koncentrat L	dt	-	248,00	-	256,00	-	-	252,00	248,00	256,00
Koncentrat LP	dt	-	260,00	-	-	-	-	260,00	260,00	260,00
Koncentrat prosiak	dt	-	300,00	-	-	-	351,00	325,50	300,00	351,00
Koncentrat PW	dt	-	260,00	-	255,00	-	369,00	294,67	255,00	369,00
Koncentrat T	dt	-	250,00	-	307,50	-	-	278,75	250,00	307,50
Mieszanka LK	dt	-	162,00	-	154,00	-	-	158,00	154,00	162,00
Mieszanka PP finiszer	dt	-	155,00	-	-	-	-	155,00	155,00	155,00
Mieszanka PP grower	dt	-	190,00	-	155,00	-	-	172,50	155,00	190,00
Mieszanka PP starter	dt	-	220,00	-	-	-	335,00	277,50	220,00	335,00
Mieszanka PW	dt	-	198,00	-	197,00	-	243,60	212,87	197,00	243,60
Prowit T	dt	-	245,00	-	-	-	-	245,00	245,00	245,00
inne										
Otręby pszenne	dt	-	-	157,00	-	-	-	157,00	157,00	157,00
Śruta kukurydziana	dt	-	116,00	-	-	188,00	-	152,00	116,00	188,00
Śruta sojowa	dt	-	-	315,00	-	-	-	315,00	315,00	315,00

eprasa.pl 3ff410f831

Nawozy i środki ochrony roślin - ceny brutto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Amofoska 4-16-18	dt	-	280,00	226,00	230,50	236,00	280,00	250,50	226,00	280,00
Fosforan amonu/Polidap 18-46	dt	275,00	-	335,00	241,50	318,60	310,00	296,02	241,50	335,00
Korn -Kali 40	dt	141,48	-	164,10	157,00	151,20	-	153,44	141,48	164,10
Lubofoska, Tarnogran lub NPK jesienne (4-6 % N)	dt	-	245,00	149,00	-	-	212,00	202,00	149,00	245,00
Mocznik bez dodatków 46	dt	-	220,00	193,32	220,75	-	235,70	217,44	193,32	235,70
Mocznik otoczkowany 46	dt	-	-	-	-	-	212,00	212,00	212,00	212,00
Mocznik z inhibitorem ureazy	dt	-	200,00	204,12	189,25	219,25	212,00	204,92	189,25	219,25
Polifoska 4-12-32	dt	-	-	270,00	-	-	-	270,00	270,00	270,00
Polifoska 6-20-30	dt	-	355,00	301,00	291,25	344,13	331,33	324,54	291,25	355,00
Polifoska 8-24-24	dt	270,00	-	317,00	304,00	318,00	268,00	295,40	268,00	318,00
Saletra amonowa 32	dt	-	178,00	158,00	152,00	145,80	-	158,45	145,80	178,00
Saletra amonowa 34	dt	144,12	171,50	166,03	170,17	176,75	172,00	166,76	144,12	176,75
Saletra CAN 27	dt	-	-	-	125,80	-	-	125,80	125,80	125,80
Saletrzak/Yara Bela 27	dt	125,28	151,50	141,00	131,00	170,00	148,00	144,46	125,28	170,00
Siarczan potasu (Kalisop lub inne) 50	dt	-	-	-	350,50	-	210,00	280,25	210,00	350,50
Superfosfat wzbogacony 40	dt	-	-	255,00	280,50	299,60	-	278,37	255,00	299,60
Agil-S 100 EC	l	-	124,50	-	120,75	121,80	-	122,35	120,75	124,50
Betanal MaxxPro 209 OD	l	-	-	-	-	135,00	-	135,00	135,00	135,00
Butisan 400 SC	l	-	-	-	-	119,60	-	119,60	119,60	119,60
Cabrio Duo 112 EC	l	84,30	88,00	-	-	104,00	-	92,10	84,30	104,00
Caryx 240 SL	l	156,60	124,00	-	-	165,00	160,00	151,40	124,00	165,00
Coragen 200 SC	l	1 376,00	1 563,50	-	1 800,00	1 690,00	-	1 607,38	1 376,00	1 800,00
Cyperkill Max 500 EC	l	238,60	205,00	-	272,00	243,00	-	239,65	205,00	272,00
Decis Mega 50 EW	l	-	199,00	178,00	177,00	192,00	-	186,50	177,00	199,00
Delan 700 WG	kg	-	243,50	-	219,65	-	-	231,57	219,65	243,50
Delmetros 100 SC	l	-	-	-	189,84	195,00	191,00	191,95	189,84	195,00
Dewrinol 450 SC	l	-	73,50	-	-	-	-	73,50	73,50	73,50
Goal 480 SC	l	-	356,00	-	-	-	-	356,00	356,00	356,00
Huzar Active Plus	kg	-	142,00	-	-	-	-	142,00	142,00	142,00
Inazuma 130 WG	kg	-	265,00	266,00	278,00	275,00	275,40	271,88	265,00	278,00
Infinito 687,5 SC	l	145,60	115,00	-	-	126,10	-	128,90	115,00	145,60
Metazanex 500 SC	l	-	-	-	-	75,40	82,00	78,70	75,40	82,00

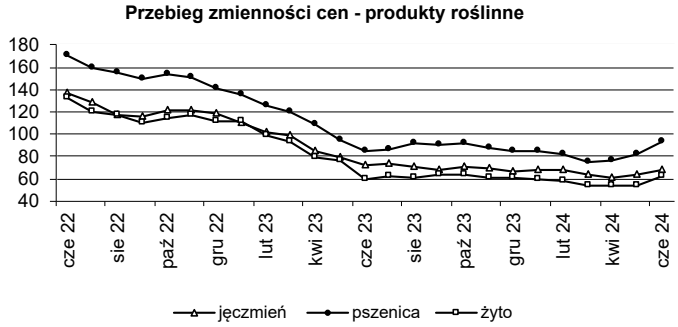

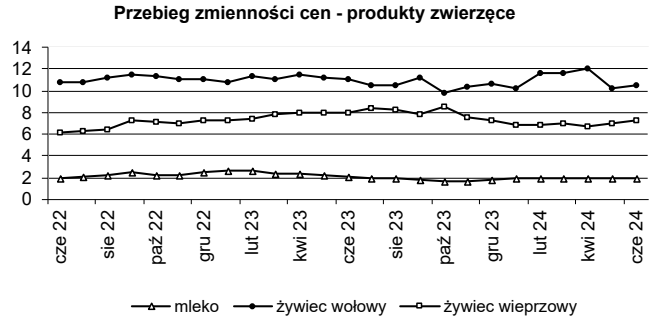

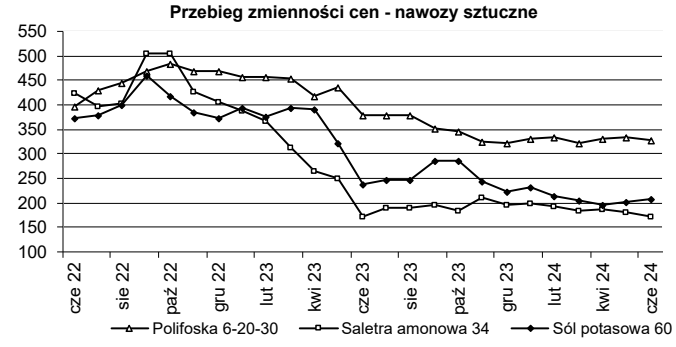

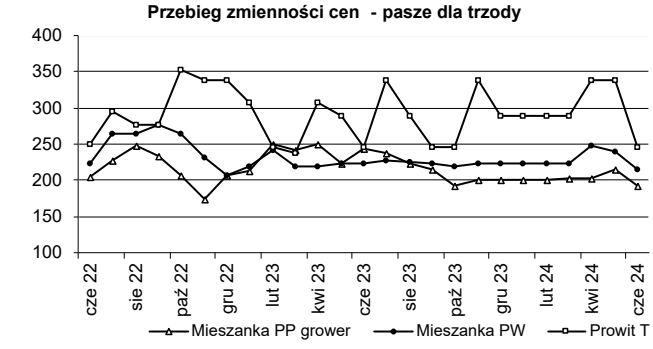

eprasa.pl 3ff410f831

Produkty rolne - ceny sprzedaży u rolników i na targowiskach

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Cielę (40-45 kg)	szt.	-	-	1 200,00	700,00	-	-	950,00	700,00	1 200,00
Jaja kurze średnie (50-60 g)	szt.	1,38	1,40	1,32	1,27	1,27	1,35	1,33	1,27	1,40
Jałówka cielna powyżej 1,5 r.	szt.	-	-	-	5 400	7 500	-	6 450	5 400	7 500
Jęczmień	dt	-	100,00	-	70,00	-	-	85,00	70,00	100,00
Krowa mleczna 3-5 lat	szt.	-	-	-	5 500	8 500	-	7 000	5 500	8 500
Miód	l	47,67	41,67	40,83	41,67	42,50	46,25	43,43	40,83	47,67
Mleko kozie	l	-	10,00	11,50	-	12,00	-	11,17	10,00	12,00
Obornik	t	-	-	-	150,00	132,50	100,00	127,50	100,00	150,00
Obornik z fermy drobiu	t	-	-	90,00	-	100,00	-	95,00	90,00	100,00
Prosię (15 - 20 kg)	szt.	-	-	325,00	300,00	-	-	312,50	300,00	325,00
Pszenica	dt	90,00	120,00	-	90,00	90,00	-	97,50	90,00	120,00
Pszenżyto	dt	-	100,00	100,00	80,00	-	-	93,33	80,00	100,00
Siano łąkowe prasowane	t	-	-	320,00	350,00	-	-	335,00	320,00	350,00
Słoma zbożowa prasowana	t	-	-	-	250,00	-	-	250,00	250,00	250,00
Żyto	dt	70,00	80,00	-	60,00	60,00	-	67,50	60,00	80,00
Ziemniaki jadalne min. 50 kg	dt	130,00	130,00	-	100,00	133,00	141,00	126,80	100,00	141,00

Usługi rolnicze i olej napędowy - ceny brutto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Bronowanie	ha	170,00	80,00	150,00	120,00	114,67	150,00	130,78	80,00	170,00
Foliowanie bel sianokiszonki	szt.	-	40,00	-	-	-	-	40,00	40,00	40,00
Koszenie traw	ha	220,00	150,00	170,00	200,00	207,50	-	189,50	150,00	220,00
Najem pracownika - prace dorywcze	h	30,00	25,00	36,00	30,00	27,50	-	29,70	25,00	36,00
Olej napędowy	l	6,39	6,49	6,55	6,63	6,60	6,64	6,55	6,39	6,64
Oprysk roślin	ha	110,00	85,00	95,00	93,33	120,63	98,33	100,38	85,00	120,63
Orka głęboka	ha	300,00	350,00	328,33	285,00	362,00	409,00	339,06	285,00	409,00
Prasa rolująca sł./siano (bele od Ø 1,5 m)	szt.	27,00	40,00	-	-	-	-	33,50	27,00	40,00
Prasa rolująca sł./siano (bele ok. Ø 1,2 m)	szt.	26,00	15,00	15,00	17,00	24,50	-	19,50	15,00	26,00
Roztrząsanie obornika z załadunkiem	t	-	40,00	-	-	57,50	44,00	47,17	40,00	57,50
Sadzenie ziemniaków	ha	-	200,00	250,00	220,00	-	-	223,33	200,00	250,00
Siew zbóż agregatem uprawowo siewnym	ha	220,00	260,00	275,00	-	280,00	301,33	267,27	220,00	301,33
Siew zbóż siewnikiem	ha	250,00	120,00	200,00	175,00	251,47	235,00	205,24	120,00	251,47
Talerzowanie	ha	200,00	211,50	230,00	175,00	250,00	214,00	213,42	175,00	250,00
Transport ciągnik z przyczepą do 12 t	h	150,00	150,00	160,00	156,67	213,67	369,00	199,89	150,00	369,00
Transport ciągnik z przyczepą powyżej 12 t	h	190,00	120,00	180,00	180,00	250,00	-	184,00	120,00	250,00
Uprawa agregatem podorywkowym	ha	220,00	175,00	150,00	150,00	238,00	228,00	193,50	150,00	238,00
Uprawa agregatem uprawowym	ha	235,00	190,00	218,33	195,00	239,67	206,67	214,11	190,00	239,67
Włókowanie	ha	-	100,00	110,00	90,00	-	140,00	110,00	90,00	140,00
Wynajem ciągnika do 80 KM	h	-	150,00	-	140,00	150,00	-	146,67	140,00	150,00
Wynajem ciągnika powyżej 80 KM	h	-	250,00	-	160,00	200,00	-	203,33	160,00	250,00
Zbiór buraków kombajnem	ha	-	-	1400,00	900,00	-	-	1 150,00	900,00	1 400,00
Zbiór kombajnem z rozdrobn. słomy	ha	415,00	435,00	500,00	510,00	440,00	-	460,00	415,00	510,00
Zbiór kombajnem zbożowym	ha	360,00	400,00	458,33	475,00	415,00	622,00	455,06	360,00	622,00
Zbiór kukurydzy sieczkarnią polową	ha	-	-	-	400,00	850,00	-	625,00	400,00	850,00

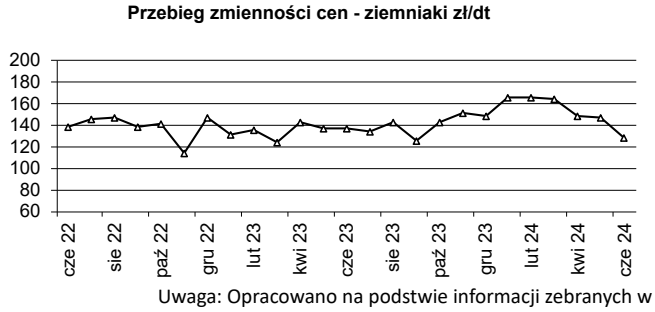

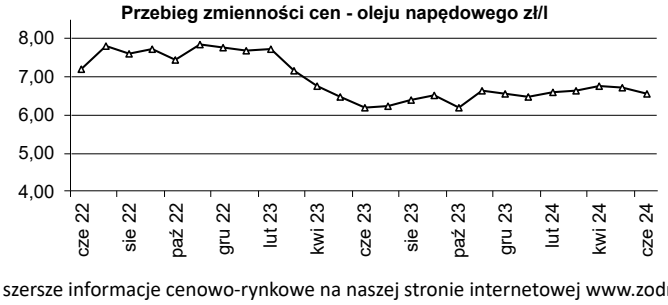

Uwaga: Opracowano na podstwie informacji zebranych w PZDR, szersze informacje cenowo-rynkowe na naszej stronie internetowej www.zodr.pl

eprasa.pl 3ff410f831

RYNKI ROLNE

Wszystkie przedstawione poniżej dane są zbierane i udostępniane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej, i udostępniane w formie tygodniowych biuletynów na stronie www.minrol.gov.pl

1. Średnie ceny w przedsiębiorstwach prowadzących zakupy zboża (zł/tonę, bez VAT)

Regiony: Centralno-wschodni - województwa: lubelskie, łódzkie, mazowieckie, podlaskie, warmińsko-mazurskie; Południowy: dolnośląskie, małopolskie, opolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie; Północno-zachodni: kujawsko-pomorskie, lubuskie, pomorskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie. nld - niewystarczająca liczba danych do prezentacji

Towar		Polska			REGIONY								
					Centralno-Wschodni			Południowy			Północno-Zachodni		
		16.06	9.06	zmiana [%]	16.06	9.06	zmiana [%]	16.06	9.06	zmiana [%]	16.06	9.06	zmiana [%]
Pszenica	kons.	974	964	1,1	970	957	1,3	978	961	1,8	972	975	-0,3
	pasz.	894	888	0,7	805	808	-0,4	970	947	2,4	913	901	1,3
Żyto	kons.	639	640	-0,2	600	619	-3,0	nld	nld	*	692	665	4,0
	pasz.	665	650	2,3	593	nld	4,7	nld	nld	*	672	654	2,8
Jęczmień	kons.	--	nld	--	--	nld	--	--	--	--	--	nld	--
	pasz.	746	753	-1,0	751	751	0,0	nld	nld	*	743	758	-1,9
	browar.	nld	nld	*	--	nld	--	--	--	--	nld	nld	*
Kukurydza	pasz. "mokra"	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	pasz.	869	870	-0,1	850	840	1,2	nld	nld	*	890	897	-0,7
Owies	kons.	nld	981	*	--	nld	--	--	--	--	nld	986	*
	pasz.	nld	nld	*	nld	nld	*	nld	nld	*	nld	nld	*
Pszenżyto	pasz.	712	709	0,5	698	688	1,5	722	708	2,0	730	729	0,2

2. Średnie miesięczne ceny netto (bez VAT) zbóż w Polsce

Rodzaj ZIARNA		maj '23	czerwiec '23	lipiec '23	sierpień '23	wrzesień '23	październik '23	listopad '23	grudzień '23	styczeń '24	luty '24	marzec '24	kwiecień '24	maj '24
Pszenica	kons.	983	980	988	939	967	969	950	957	902	847	818	803	872
	paszowe	1041	1000	977	930	937	947	941	894	871	836	802	797	832
Żyto	kons.	744	706	692	656	653	649	646	637	628	598	580	561	584
	paszowe	726	690	712	659	689	718	694	702	622	598	589	543	577
Jęczmień	kons.	727	691	703	757	759	769	752	703	731	652	660	638	664
	paszowe	842	803	753	746	760	788	773	768	750	728	707	704	709
	browar.	1256	1237	1062	1084	1066	1126	1133	1162	1 170	1 112	1 154	1 196	1158
Kukurydza	paszowe	1046	982	982	957	885	837	823	825	798	751	724	725	780
Owies	kons.	816	809	843	804	850	922	1056	1009	1 102	1 041	976	932	896
	paszowe	817	778	798	734	808	795	850	812	894	883	811	784	774
Pszenżyto	paszowe	840	793	796	750	817	768	758	785	734	693	658	627	647

3. Ceny zakupu tuczników wg EUROP w kraju i makroregionach (bez VAT)

(masa ciepła poubojowa zł/t)

Regiony: Północny - województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, Środkowo-wschodni: łódzkie, mazowieckie, podlaskie, Południowo-wschodni: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie, Zachodni: dolnośląskie, lubelskie, opolskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie.

Klasa półtusz	Polska			REGIONY											
				Północny			Środkowo-Wsch.			Południowo-Wsch.			Zachodni		
	16.06	09.06	zmiana [%]	16.06	9.06	zmiana [%]	16.06	9.06	zmiana [%]	16.06	9.06	zmiana [%]	16.06	9.06	zmiana [%]
S	9 788	9 865	-0,8	9 763	9 791	-0,3	9 826	9 913	-0,9	9 694	9 769	-0,8	9 804	9 901	-1,0
E	9 708	9 783	-0,8	9 708	9 759	-0,5	9 722	9 805	-0,8	9 644	9 743	-1,0	9 712	9 786	-0,8
U	9 407	9 489	-0,9	9 364	9 427	-0,7	9 453	9 546	-1,0	9 374	9 464	-0,9	9 396	9 483	-0,9
R	9 086	9 198	-1,2	8 966	9 085	-1,3	9 194	9 314	-1,3	9 128	9 130	0,0	9 059	9 208	-1,6
O	8 265	8 493	-2,7	*	*	*	8 741	8 866	-1,4	8 736	8 871	-1,5	8 091	8 382	-3,5
P	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
RAZEM	**9 698**	**9 776**	**-0,8**	**9 680**	**9 725**	**-0,5**	**9 730**	**9 817**	**-0,9**	**9 636**	**9 716**	**-0,8**	**9 695**	**9 784**	**-0,9**

4. Ceny zakupu bydła rzeźnego wg makroregionów

(waga żywca zł/t, tygodniowe zmiany cen oraz struktury zakupu w %)

Regiony: Północny - województwa: podlaskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie, Centralny: kujawsko-pomorskie, mazowieckie, łódzkie, wielkopolskie, lubuskie, Południowy: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, świętokrzyskie, dolnośląskie, opolskie, śląskie.

Kategoria bydła	REGIONY											
	Centralny				Południowy				Północny			
	16.06 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]	16.06 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]	16.06 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]
Bydło ogółem	10,13	0,5	326,4	100,0	10,11	0,3	320,0	100,0	9,86	1,1	319,4	100,0
bydło 8-12 m-cy (Z)	10,06	--	248,9	0,1	9,89	-1,6	211,7	0,1	--	--	--	--
byki 12-24 m-ce (A)	10,92	0,1	363,4	38,1	10,86	0,1	354,4	35,2	10,83	0,7	367,8	26,6
byki > 24 m-cy (B)	10,75	-0,8	397,0	8,2	10,73	-1,1	413,8	3,8	10,65	0,7	413,5	6,3
wolce > 12 m-cy (C)	--	--	*	--	--	--	*	--	--	--	--	--
krowy (D)	8,44	1,4	281,8	29,6	8,28	0,3	291,2	28,9	8,54	1,6	286,6	44,5
jałówki > 12 m-cy (E)	10,38	0,5	299,0	23,7	10,63	0,0	296,4	31,6	10,17	-1,1	300,4	22,6

* z uwagi na wymóg nieidentyfikowalności danych ceny nie podano

Opracował: Andrzej Kamiński

eprasa.pl 3ff410f831

OGŁOSZENIA ROLNIKÓW

SPRZEDAŻ

ROŚLINY

Owies. Tel. 698 087 689, 698 087 681.

ZWIERZĘTA

Krowy mięsne po pierwszym wycieleniu z cielakami, jałówki cielne do zacielenia. Tel. 692 028 220.

Pstrągi, karpie, króliki, kaczki francuskie, indory, 50 pustych uli, propolis, pyłek, miód. Tel. 518 558 924. (cały rok)

MASZYNY

Kombajn ziemniaczany Anna w 100% sprawny, po wymianie m.in. taśmy wysypu i górki palcowej. Cena 13 tys., cena podlega negocjacji. Tel. 781 331 804.

Maszyny i urządzenia rolnicze, kabina do Ursusa C 360 i C 363P oraz maska do Ursusa C 363P. Tel. 739 200 557.

Pług jednoskibowy Wirex, kultywator sprzężony z wałkiem. Tel. 513 514 714

Ciągnik Zetor z 1993 r., śrutownik Bąk, pompa do szamba + beczka, agregat prądotwórczy nowy, zagęszczarka nowa. Gm. Boleszkowice, tel. 604 625 062.

Silnik do bizona na chodzie, drugi – na części; Bizon na części, heder z wózkiem na chodzie. Tel. 698 087 689, 698 087 681.

Kombajn Claas, ciągnik C330, C360, Ursus 1012, maszyny drobne różne, siewnik Poznaniak. Tel. 889 600 257.

Wóz konny drabiniasty, cyklop z kabiną, brony 5-polowe ciągane, przetrząsaczo-zgrabiarka, kosiarka czeska, opielacz do ziemniaków, siewnik poznaniak, pług 3-skibowy, kultywator. dzwonić wieczorem, po 20.00, tel. 666 395 108.

NIERUCHOMOŚCI

Gospodarstwo rolne 5.96 ha, 2 ha 5-letniej borówki z systemem nawadniającym. W tym dom o pow. użytkowej ok. 350 m2, ocieplony, nowy dach, ogrzewanie pellet. Storkówko koło Ińska. Tel. 513 514 714.

KUPNO

MASZYNY

Ciągnik Zetor, przystawkę do kukurydzy; siewnik do kukurydzy i rozsiewacz nawozu. Tel. 728 032 907.

Ciągnik Zetor Forterra, agregat uprawowy 3 m, formownica do redlin ziemniaków, sadzarka do ziemniaków talerzowa. Tel. 795 807 728.

Bizon Rekord, BS, Class, sortownik do ziemniaków, pług obrotowy Kverneland Famarol, siewnik zbożowy, agregat siewny, opryskiwacz ciągany na kołach Pilmet. Tel. 790 318 118.

Rozsiewacz wapna RCW Unia Brzeg, dmuchawę do zboża ssąco-tłoczącą POM Augustów, przyczepę rolniczą. Tel. 511 924 809.

RÓŻNE

Naprawa pękniętych bloków silników spalinowych, pęknięcia płaszczy wodnych, dziury. Dojazd do klienta. Tel. 601 859 884

Do wynajęcia pomieszczenie magazynowe (stodoła przystosowana do przechowywania zboża) na 150-200 ton zboża. Przecno, gm. Bierzwnik. Tel. 665 464 701.

KUPUJESZ?
SPRZEDAJESZ?
ZAMIENIASZ?

Ogłoś się na anszych łamach!

OGŁOSZENIA DROBNE OD ROLNIKÓW ZAMIESZCZAMY BEZPŁATNIE

tel. 91 479 40 73, 479 40 41
e-mail: redakcja@zodr.pl
poczta: ZODR Barzkowice, Redakcja ZMR
73-134 Barzkowice 2

Warunki prenumeraty, przyjmowanie reklam

WARUNKI PRENUMERATY
Prenumerata jest prowadzona w 18 PZDR na terenie całego województwa. Roczna cena prenumeraty 1 egz. u doradcy - 30,00 zł, prenumerata pocztowa - 80,00 zł (w przypadku większej ilości egz. prosimy o kontakt z redakcją). Zamówienia na prenumeratę należy przesyłać na adres: redakcja@zodr.pl lub sekretariat.barzkowice@zodr.pl, albo pocztą: ZODR w Barzkowicach, Redakcja 73-134 Barzkowice 2.
Wpłaty na prenumeratę przyjmujemy na konto: Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Szczecinie 10 1130 1176 0022 2146 6320 0005

ZAMIESZCZENIE REKLAM (CENY BRUTTO)
▸Reklama w pełnym kolorze:
A4 - pierwsza emisja - 1 130 zł, kolejne - 910 zł
A5 - pierwsza emisja - 590 zł, kolejne - 480 zł
Artykuł reklamowy A4 - 550 zł
Moduły (1 moduł 45x62 mm) - 40 zł/moduł

PRZYJMOWANIE REKLAM I OGŁOSZEŃ
Treść reklamy wraz ze zleceniem i oświadczeniem, że zleceniodawca zapoznał się z treścią Zasad ogólnych przyjmowania ogłoszeń i reklam... należy przesłać (**do 10. dnia w miesiącu poprzedzającym wydanie**, np. do 10 stycznia do nr lutowego) na adres redakcji. Formularz zlecenia, Zasady ogólne dot. reklamy oraz wymogi techniczne dostępne są na stronie www.zodr.pl/wydawnictwo.

Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów.

Ogłoszenia drobne od rolników zamieszczamy bezpłatnie

Wydawca: ZODR w Barzkowicach, www.zodr.pl
Redakcja: ZODR w Barzkowicach
73-134 Barzkowice 2, tel. 91 479 40 73, 479 40 41
fax 91 561 37 91
facebook.com/zodr.barzkowice
e-mail: redakcja@zodr.pl
Zespół: Sylwia Lenard (redaktor naczelna)
Milena Worach (skład, projekt okładki)
Druk: TOP DRUK Sp. o.o. sp.k., ul. Nowogrodzka 151a, 18-400 Łomża, nakład 1200 egz.

eprasa.pl 3ff410f831

Kwadrans na krzyżówkę

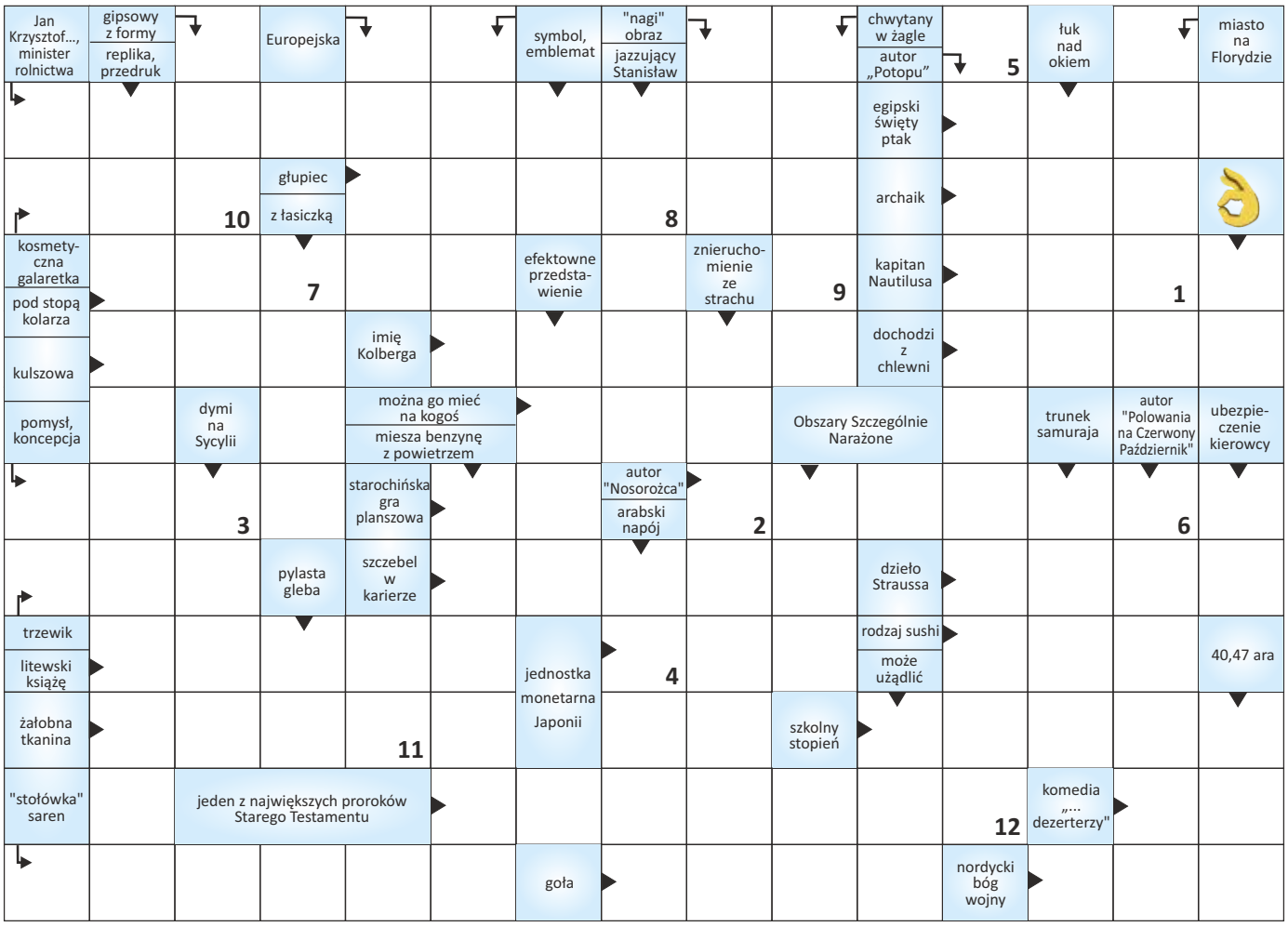

Dom to nie...

1	2	3	4	5	6	3	7	8	1	9	8	10	11	7	12	2	3

Kontakt z nami

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach, 73-134 Barzkowice 2
tel. (91) 479 40 10; 15, (91) 561 37 00
fax (91) 561 37 91
e-mail: sekretariat.barzkowice@zodr.pl, www.zodr.pl

Oddział w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8
75-216 Koszalin
tel. (94) 341 87 30, fax (94) 342 79 24
e-mail: koszalin.oddzial@zodr.pl

POWIATOWE ZESPOŁY DORADZTWA ROLNICZEGO

PZDR w Białogardzie, ul. Kisielice Duże 28, 78-200 Białogard
tel. (94) 312 04 10, fax (94) 311 26 88, kom. 513 161 525
e-mail: bialogard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Choszcznie, ul. Grunwaldzka 36, 73-200 Choszczno
tel./fax (95) 765 27 93, kom. 513 164 889
e-mail: choszczno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Drawsku Pomorskim
ul. Gdyńska 4, 78-500 Drawsko Pom.
tel./fax (94) 363 22 64, kom. 513 161 531
e-mail: drawsko.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryficach, ul. Wojska Polskiego 57/5, 72-300 Gryfice
tel./fax (91) 384 71 52, kom. 513 161 417
e-mail: gryfice.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryfinie zs. w Baniach, ul. Targowa 19
74-110 Banie, tel./fax (91) 416 80 62
kom. 513 161 505, e-mail: gryfino.pzdr@zodr.pl

PZDR w Goleniowie zs. w Nowogardzie
ul. Wojska Polskiego 67, 72-200 Nowogard
tel./fax (91) 392 71 75, kom. 513 161 437
e-mail: goleniow.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kamieniu Pom. zs. w Golczewie
ul. Niepodległości 23, 72-410 Golczewo
tel./fax (91) 382 34 98, kom. 513 161 413
e-mail: kamien.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kołobrzegu
ul. 6 Dywizji Piechoty 60, 78-100 Kołobrzeg
tel./fax (94) 352 40 30, kom. 513 161 526
e-mail: kolobrzeg.pzdr@zodr.pl

PZDR w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8, 75-216 Koszalin
tel. (94) 342 79 29, kom. 513 164 897
e-mail: koszalin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Łobzie, ul. Sikorskiego 6, 73-150 Łobez
tel./fax (91) 397 09 21, kom. 513 161 440
e-mail: lobez.pzdr@zodr.pl

PZDR w Myśliborzu, ul. Spokojna 13, 74-300 Myślibórz
tel./fax (95) 747 93 51, kom. 513 161 541
e-mail: mysliborz.pzdr@zodr.pl

PZDR w Pyrzycach, ul. Kościuszki 26, 74-200 Pyrzyce
tel./fax (91) 570 48 75, kom. 513 161 508
e-mail: pyrzyce.pzdr@zodr.pl

PZDR w Sławnie zs. w Darłowie
ul. Tynieckiego 2, 76-150 Darłowo
tel./fax (94) 314 00 00, kom. 513 164 891
e-mail: slawno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Stargardzie
Barzkowice 2, 73-134 Barzkowice
tel./fax (91) 573 46 03, kom. 513 161 509
e-mail: stargard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinku
ul. Witolda Pileckiego 8-9, 78-400 Szczecinek
tel./fax (94) 374 00 54, kom. 513 161 538
e-mail: szczecinek.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinie
ul. Smolańska 4, 70-026 Szczecin
tel./fax (91) 484 51 55, kom. 513 161 507
e-mail: szczecin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Świdwinie, ul. Kołobrzeska 47, 78-300 Świdwin
tel. (94) 365 35 57, fax (94) 365 61 97, kom. 513 161 536
e-mail: swidwin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Wałczu, ul. Chopina 53, 78-600 Wałcz
tel./fax (67) 258 97 30, kom. 513 161 411
e-mail: walcz.pzdr@zodr.pl

eprasa.pl 3ff410f831

ZACHODNIOPOMORSKI OŚRODEK
DORADZTWA ROLNICZEGO
W BARZKOWICACH

ZAPRASZA NA

Barzkowickie Targi Rolne
– rolnicza stolica Pomorza Zachodniego

XXXVI Barzkowickie Targi Rolne AGRO POMERANIA

13-15.09.2024 r.

Kontakt: 91 479 40 10, 91 479 40 15
fax: 91 561 37 91, www.zodr.pl, FB
e-mail: targi.barzkowice@zodr.pl
e-mail: sekretariat.barzkowice@zodr.pl

epaasa.pl 3ff410f831

„AGRO-BIZNES" Sp.j.

www.agrobiznes.pl

POSIADAMY
KWALIFIKOWANY MATERIAŁ SIEWNY
ZBÓŻ ORAZ RZEPAKU:

RAGT NASIONA
RGT HUMBOLDT

LG
LG ACADEMIC

IGP POLSKA

AGRO-NASIONA

syngenta

1880 DANKO

BAYER

SAATBAU
Dobre nasiona, dobre plony.
SHERWOOD

BASF
We create chemistry
In Vigor InV1170
In Vigor HERMAN

TOP FARMS
NASIONA

rapool
Der Raps

SAATEN UNION
Züchtung ist Zukunft

SUMI AGRO

KONTAKT

ul.Myśliborska 56,
66-400 Gorzów Wlkp.
tel. 95 720 62 75
tel./fax 95 731 42 24

Nasiona rzepaku:
Anna Witkowska
tel. 605190008

Nasiona zbóż:
Joanna Zacirka
tel. 516399823

eprasa.pl 3ff410f831